

НАРЕДБА № 102 ОТ 21 АВГУСТ 2006 Г. ЗА МЕРКИТЕ ЗА ПРОФИЛАКТИКА, ОГРАНИЧАВАНЕ И ЛИКВИДИРАНЕ НА БОЛЕСТТА АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ И ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИЛАГАНЕТО ИМ

В сила от 13.10.2006 г.

Издадена от Министерството на земеделието и горите

Обн. ДВ. бр. [83](#) от 13 Октомври 2006г., *изм. ДВ. бр.8 от 29 Януари 2010г.*

Раздел I. Предмет

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете (АЧС);
2. методите за диагностика на болестта;
3. задълженията на държавните органи, физическите и юридическите лица за прилагане на мерките по т. 1;
4. условията и редът за прилагане на мерките по т. 1.

Раздел II. Уведомяване за наличие на африканска чума по свинете

Чл. 2. (1) Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС) е длъжна да осигури условия да бъде задължително и незабавно уведомена за присъствието или предполагаемото наличие на вируса на африканската чума по свинете съгласно изискванията по [приложение № 1](#) от собствениците на свиневъдни обекти и частнопрактикуващите ветеринарни лекари, обслужващи свиневъдните обекти.

(2) След получаване на информацията по ал. 1 НВМС:

1. обявява болестта и предоставя информация на Европейската комисия (ЕК) и на държавите членки за:
 - а) всички свиневъдни обекти, отглеждащи домашни свине, в които е потвърдена болестта;
 - б) потвърдените случаи на африканска чума по свинете в кланица или транспортно средство;
 - в) потвърдените първични случаи на африканска чума по свинете, открити при диви прасета;
 - г) резултатите от епизоотичното проучване, проведено съгласно [чл. 7](#);
2. предоставя информация на ЕК и на държавите членки за всеки следващ случай, потвърден при диви прасета в района, с африканска чума по свинете съгласно изискванията по [чл. 15, ал. 6, т. 1 и ал. 7](#).

Раздел III.

Мерки, които се прилагат в случаите при съмнение за наличие на африканска чума по свинете в свиневъден обект

Чл. 3. (1) Когато в свиневъден обект има едно или повече прасета, за които се предполага, че са заразени с вируса на африканска чума по свинете, чрез процедурите, посочени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), НВМС осигурява условия за незабавно потвърждаване или отхвърляне съмнението за наличие на болестта.

(2) Официалният ветеринарен лекар извършва проверка на регистъра и на

идентификационната маркировка на прасетата.

(3) Когато НВМС установи, че наличие на африканска чума по свинете в свиневъдния обект не може да се изключи, незабавно поставя свиневъдния обект под официален надзор и нарежда:

1. преброяване на всички прасета по категории в свиневъдния обект и изготвяне на списък с броя на болните, умрелите и вероятно заразените прасета от всяка категория;

2. актуализиране на списъка по т. 1 чрез отчитане на броя на родените и умрелите прасета през периода, за който се предполага, че е имало наличие на вирус, и представяне на информацията, която се съдържа в списъка при поискване или при всяко посещение на контролен орган от НВМС;

3. ограничаване на движението на прасетата в свиневъдния обект само в помещения, в които живеят, или затварянето им на място, където могат да бъдат изолирани;

4. забраняване за внасяне или изнасяне на прасета от свиневъдния обект, а когато е необходимо разширяване на забраната за изнасянето от свиневъдния обект и на други животни и прилагане на подходящи мерки за унищожаване на гризачи и насекоми;

5. забраняване изнасянето на трупове на прасета от свиневъдния обект;

6. забраняване изнасянето на месо, продукти от свинско месо, сперма, яйцеклетки или свински ембриони, фуражни смески, инструменти, материали или отпадъци от свиневъдния обект, за които се предполага, че могат да пренесат вируса на африканската чума по свинете;

7. забраняване на търговията с държавите членки с продуктите по т. 6 без разрешение от НВМС;

8. забраняване на влизането и излизането на хора в свиневъдния обект без разрешение от НВМС;

9. забраняване на влизането и излизането на превозни средства в свиневъдния обект без разрешение от НВМС;

10. използване на подходящи средства за дезинфекция на входа и изхода на сградите, в които са настанени прасетата, и на входа и изхода на свиневъдния обект;

11. предприемане на необходимите хигиенни мерки за намаляване на риска от разпространение на вируса на африканската чума по свинете за всяко лице, което влиза или излиза в свиневъдния обект;

12. провеждане на епизоотично проучване по [чл. 7](#).

(4) В зависимост от резултатите от епизоотичното проучване НВМС:

1. прилага мерките по [чл. 4, ал. 1](#) за свиневъдните обекти, посочени в ал. 3, единствено по отношение на прасетата, за които се предполага, че са заразени с вируса на африканска чума по свинете, и тази част от свиневъдния обект, където са били отглеждани, при условие че тези прасета са били настанени, отглеждани и хранени напълно самостоятелно от другите прасета в свиневъдния обект;

2. нарежда взимането на достатъчен брой проби от прасета, когато се убиват, за да се потвърди или отхвърли наличието на вируса на африканска чума по свинете, съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#);

3. нарежда да се създаде временна зона за контрол около свиневъдния обект по ал. 3, а в свиневъдните обекти, разположени в тази зона, се прилагат някои от мерките или всички мерки по ал. 1 - 3 в зависимост от клиничните признаци или откритите патологоанатомични изменения на съмнителните за заразяване с АЧС прасета.

(5) Мерките по ал. 3 не се отменят до официалното отхвърляне за наличие на вируса на африканската чума по свинете.

Раздел IV.

Мерки, които се прилагат в случаите при потвърждение за наличие на африканска чума по свинете в свиневъден обект

Чл. 4. (1) В случай на официално потвърждаване за наличие на вируса на африканска чума по свинете НВМС освен мерките по [чл. 3, ал. 3](#) предприема и следните

допълнителни мерки:

1. всички прасета в свиневъдния обект незабавно да бъдат убити под официален надзор и по начин, който не позволява разпространението на вируса на африканската чума по свинете по време на транспортиране или убиване на прасетата;

2. вземане на достатъчен брой проби съгласно изискванията на ръководството за диагностика по [приложение № 2](#) при убиването на прасетата с цел определяне начина на навлизане на вируса в свиневъдния обект и периода, през който вирусът е пребивавал в свиневъдния обект, преди да е направено уведомяването за наличие на болестта;

3. трупове на умрелите и убитите прасета се преработват под официален надзор;

4. проследяване и преработване, когато е възможно, под официален надзор на месото от прасетата, заклани през периода от вероятното влизане на болестта в свиневъдния обект до предприемането на официални мерки;

5. проследяване и унищожаване под официален надзор на сперма, яйцеклетки и ембриони на прасета, събрани от свиневъдния обект през периода от вероятното влизане на болестта в него до предприемането на официални мерки;

6. преработване под официален надзор от официален ветеринарен лекар на веществата и отпадъците, за които се предполага, че са контаминирани, и унищожаване на материалите за еднократна употреба, за които се предполага, че могат да бъдат контаминирани с вируса, и по-специално тези, които са използвани по операцията за убиване на животните;

7. дезинфекция и дезинсекция съгласно изискванията по [чл. 11](#) след почистване на сградите, в които са били настанени прасетата, транспортните средства, използвани за превозване на прасета или трупове, оборудването, сламените постели, оборския тор и пулпа, за които се предполага, че са контаминирани, след унищожаване на прасетата;

8. при случай на първично огнище на болестта изолираният вирус на африканска чума по свинете се изследва по лабораторната процедура, предвидена в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#) за определяне на генетичния тип;

9. извършване на епизоотично проучване по [чл. 6](#).

(2) В случай че е доказано наличието на огнище в лаборатория, зоологическа градина, резерват или оградена зона, където се отглеждат прасета за научни цели или за цели, свързани със съхраняването на животински видове или редки породи, НВМС може да вземе решение за изключение от посочено по ал. 1, т. 1 и 5, при условие че не се застрашават интересите на държавите членки.

(3) В случаите по ал. 2 НВМС незабавно уведомява ЕК.

Раздел V.

Мерки, които се прилагат в случаите при потвърждение за наличие на африканска чума по свинете в свиневъден обект, съставен от различни производствени единици

Чл. 5. (1) Когато наличието на вируса на африканска чума по свинете се потвърди в свиневъдни обекти, съставени от две или повече самостоятелни производствени единици, НВМС може да вземе решение за изключение от посоченото по [чл. 4, ал. 1, т. 1](#) по отношение на производствените единици, в които прасетата са здрави до завършване на процеса на угояване, и изпращането им за незабавно клане, при условие че официалният ветеринарен лекар, контролиращ огнището, потвърди, че структурата, размерът и отстоянието на тези производствени единици и извършваните в тях операции им позволяват да осигурят напълно самостоятелни съоръжения за настаняване, отглеждане и хранене на животните, за да не може вирусът да се разпространи и в тях.

(2) При използване на изключението по ал. 1 НВМС изготвя подробни правила за прилагането му, като се вземат под внимание гаранциите за здравето на животните, които могат да се осигурят.

(3) Когато НВМС разрешава това изключение, незабавно уведомява ЕК.

Раздел VI. Мерки в контактните свиневѣдни обекти

Чл. 6. (1) Контактни са свиневѣдни обекти, в които официалният ветеринарен лекар на основание епизоотичното проучване, извършено по [чл. 7](#), установи, че е възможно вирусът на африканската чума по свинете да е пренесен в заразения свиневѣден обект по [чл. 3](#) или [4](#) от други свиневѣдни обекти или да е пренесен от заразения свиневѣден обект в други свиневѣдни обекти.

(2) В обектите по ал. 1 се прилагат изискванията по [чл. 3](#) до официалното отхвърляне на наличието на болестта.

(3) Националната ветеринарномедицинска служба прилага мерките по [чл. 4, ал. 1](#) в контактните свиневѣдни обекти по ал. 1, когато това се налага поради епизоотичната обстановка.

(4) От прасетата, когато се убиват, се вземат достатъчен брой проби в съответствие с ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), за да се потвърди или отхвърли наличието на вируса на африканска чума по свинете.

Раздел VII. Епизоотично проучване

Чл. 7. (1) Националната ветеринарномедицинска служба осигурява условия епизоотичното проучване в случай на предполагаеми огнища на африканска чума по свинете да се извършва чрез въпросници, изготвени в рамките на плановете за спешни действия (контингенс плановете) по [чл. 20](#).

(2) Епизоотичното проучване по ал. 1 включва:

1. периода, през който вирусът на африканска чума по свинете може да се е намирал в свиневѣдния обект, преди да е направено уведомяване или предположение за наличие на болестта;

2. възможния произход на болестта в свиневѣдния обект и идентифицирането на другите свиневѣдни обекти, за които се предполага, че прасетата са заразени от същия източник;

3. движението на хора, превозни средства, прасета, трупове, сперма, месо или материал, чрез което вирусът може да бъде пренесен в други свиневѣдни обекти;

4. възможността болестта да е пренесена от диви прасета.

(3) Когато резултатите от проучването по ал. 2 покажат, че африканската чума по свинете може да се е разпространила от или към свиневѣдни обекти, разположени в държави членки, НВМС незабавно уведомява ЕК и държавите членки.

Раздел VIII. Създаване на предпазни зони за ограничаване разпространението на болестите по животните

Чл. 8. (1) След официално потвърждаване на болестта съгласно [чл. 117, ал. 2](#) и [чл. 47, ал. 3](#) ЗВД НВМС налага предпазна зона с радиус не по-малък от 3 km и наблюдавана зона с радиус не по-малък от 10 km, която включва и предпазната зона около обекта. За тези зони се прилагат мерките, предвидени по [чл. 9](#) и [10](#).

(2) При налагането на зоните НВМС се съобразява със:

1. резултатите от епизоотичното проучване по [чл. 7](#);

2. географското положение и по-специално естествените и изкуствените граници;

3. местоположението и близостта на свиневѣдните обекти;

4. обичайните форми на движение и търговия с прасета и наличието на кланици и съоръжения за преработка на труповете;

5. съоръженията и наличния персонал за контрол на движението на прасетата

вътре в зоните и необходимо ли е преместване на прасетата от свиневъдния обект на произход, които следва да бъдат убити.

(3) Ако в предпазната и наблюдаваната зона са включени части от територията на няколко държави членки, НВМС си сътрудничи с компетентните органи на тези държави за въвеждането на зоните.

(4) Националната ветеринарномедицинска служба предприема всички мерки, включително поставянето на отличителни знаци и предупредителни табели и използването на медиите за масово осведомяване, необходими за осигуряването на пълна информираност на хората в предпазната и наблюдаваната зона относно действащите ограничения в съответствие с [чл. 9](#) и [10](#), и предприема мерките, които счита за необходими за осигуряване на изпълнението на тези мерки.

Раздел IX. Мерки в предпазната зона

Чл. 9. (1) В предпазната зона съгласно [чл. 117, ал. 2 ЗВД](#) НВМС предприема следните мерки:

1. възможно най-бързо преброяване на свиневъдните обекти;
2. след въвеждането на предпазната зона тези свиневъдни обекти се посещават от официален ветеринарен лекар не по-късно от 7 дни с цел провеждане на клиничен преглед на прасетата и проверка на регистрацията и идентификационната маркировка на прасетата;
3. забранява движението и транспортирането на прасета по всички пътища, с изключение на обслужващите пътища в свиневъдните обекти с изключение на случаите по т. 8, за които НВМС е дала разрешение; забраната не се отнася за прасета, идващи от свиневъдни комплекси, разположени извън зоните, и превозвани с автомобилен или железопътен транспорт без претоварване или спиране, и за прасета, предназначени за клане в кланица в предпазната зона, идващи от територии извън тази зона, след разрешение на ЕК;
4. извършване на почистване, дезинфекция и дезинсекция и възможно най-бързо обработване след заразяването съгласно [чл. 11](#) на камионите и другите превозни средства и оборудването, които се използват за превозване на прасета, други животни или материали, за които се предполага, че са контаминирани с вируса (като например трупно месо, хранителни смески, оборски тор, пулп и др.);
5. забранява транспортните средства, използвани за превозване на прасета, да напускат зоната, без да са почистени и дезинфекцирани и впоследствие преминали през проверка и подновяване на разрешителното за движение от НВМС;
6. забранява влизането и излизането във и от свиневъдния обект на домашни животни без разрешението на НВМС;
7. всички мъртви и заразени прасета в свиневъдния обект незабавно се обявяват в НВМС, която провежда необходимите изследвания съгласно процедурите, определени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#);
8. забранява преместването на прасета от свиневъдния обект, в който се отглеждат, в продължение най-малко на 40 дни след приключване на предварителното почистване, дезинфекция и дезинсекция на заразения свиневъден обект; след изтичането на 40 дни, ако не е предвидено друго по ал. 3, НВМС може да разреши преместването на прасетата от свиневъдния обект, за да бъдат транспортирани директно до:
 - а) кланица, определена от НВМС, която по възможност е в рамките на предпазната или наблюдаваната зона, с цел незабавно клане;
 - б) преработвателно предприятие или подходящо място, където прасетата ще бъдат незабавно убити, а трупите им ще бъдат преработени под официален надзор;
 - в) при изключителни обстоятелства, до други помещения, които се намират в рамките на защитната зона; когато НВМС използва тази разпоредба, информира незабавно ЕК;
9. забранява придвижването на сперма, яйцеклетки и ембриони, добити от прасета в свиневъдния обект, когато той се намира в предпазната зона.

(2) Лицата, които влизат или излизат във и от свиневъдните обекти, спазват всички необходими хигиенни мерки за намаляване на риска от разпространяване на вируса на африканска чума по свинете.

(3) Когато забраните по ал. 1 се удължат за повече от 40 дни поради поява на нови огнища на болестта, в резултат на което възникват проблеми, свързани със здравето на животните, или други проблеми при отглеждането на прасетата, ако не са посочени други мерки по ал. 3, НВМС може след подаване на аргументирана молба от собственика да разреши преместването на прасетата от свиневъдния обект в предпазната зона за директно превозване до:

1. клиника, определена от НВМС по възможност в рамките на предпазната или наблюдаваната зона с цел незабавно клане;

2. преработвателно предприятие или подходящо място, на което прасетата ще бъдат незабавно убити, а труповете им преработени под официален надзор;

3. при изключителни обстоятелства до други помещения, които се намират в предпазната зона, за което НВМС незабавно информира ЕК.

(4) Националната ветеринарномедицинска служба може да разреши преместване на прасетата от свиневъден обект в предпазната зона, ако официалният ветеринарен лекар писмено е удостоверил, че:

1. е извършил медицински преглед на прасетата в свиневъдния обект и в частност на тези, които трябва да бъдат преместени, в който се включва измерване на телесната температура съгласно процедурите, посочени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), и проверка на регистрацията и идентификационната маркировка;

2. проверките и прегледите по т. 1 не са показали доказателства за наличие на вируса на африканската чума по свинете;

3. прасетата се превозват в транспортни средства, запечатани от НВМС;

4. транспортните средства и оборудването, използвани за превозване на прасетата, се почистват и дезинфекцират незабавно след това в съответствие с разпоредбите по [чл. 11](#);

5. когато се налага прасетата да бъдат заклани или убити, от тях се вземат достатъчен брой проби съгласно изискванията, посочени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), за да се потвърди или отхвърли наличието на вируса на африканска чума по свинете в свиневъдния обект;

6. когато се налага прасетата да бъдат превозени до клиника:

а) официалният ветеринарен лекар, който отговаря за клиниката, е бил предварително информиран за изпращането им, а той от своя страна уведомява официалния ветеринарен лекар на свиневъдния обект, от който са изпратени, за пристигането им;

б) след пристигането в клиниката тези прасета се държат и колят отделно от другите прасета;

в) при извършване на пред- и следсмъртния кланичен преглед в определената клиника официалният ветеринарен лекар, отговарящ за клиниката, обръща внимание на всички признаци, показващи наличието на африканска чума по свинете;

г) прясното месо от тези прасета се преработва и маркира със специален знак, посочен в [Наредба № 35 от 2006 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официален контрол върху суровини и храни от животински произход](#) (ДВ, бр. 35 от 2006 г.) и се преработва отделно в съответствие с правилата, предвидени в [Наредба № 36 от 2006 г. за специфичните изисквания при производство, транспортиране и пускане на пазара на суровини и храни от животински произход](#) (ДВ, бр. 35 от 2006 г.); от клиниката месото се преработва в определено от НВМС предприятие; месото се изпраща в определеното предприятие, при условие че пратката е запечатана преди изпращането и остава запечатана през целия период на превозване.

(5) Прилагането на мерките в предпазната зона продължава най-малко до:

1. почистването, дезинфекцията, а при наличие на вектор, преносител на болестта и дезинсекцията, на заразените свиневъдни обекти;

2. извършване на клиничен преглед и лабораторно изследване на всички прасета, проведени съгласно изискванията, посочени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), с цел откриване на вируса на африканска чума по свинете; прегледите и изследванията

не се извършват, преди да изтекат 45 дни от приключването на мерките за предварително почистване, дезинфекция, а при необходимост и дезинсекция, на заразените свиневъдни обекти.

(б) Като изключение от посоченото по ал. 1, т. 9 и ал. 2 и 4 сроковете от 40 и 45 дни, предвидени с тази наредба, се намаляват до 30 дни, ако НВМС изпълнява програма за вземане на проби и изследване, с която е възможно да се отхвърли наличието на африканска чума по свинете в съответния свиневъден обект.

Раздел X. Мерки в наблюдаваната зона

Чл. 10. (1) Националната ветеринарномедицинска служба нарежда и контролира в наблюдаваната зона съгласно [чл. 117, ал. 2 ЗВД](#) да се прилагат следните мерки:

1. преброяване на всички свиневъдни обекти в зоната;
2. забрана за движение и транспортиране на прасета по държавните и частните пътища, с изключение на обслужващите пътища в свиневъдните обекти, и в случаите, за които НВМС е дала разрешение; забраната не се отнася за превозване на прасета с автомобилен или железопътен транспорт без претоварване или спиране и за прасета, предназначени за незабавно клане, идващи от територии извън наблюдаваната зона, на път за кланица, разположена в зоната;
3. почистване, дезинфекция, а при необходимост и дезинсекция на транспортните средства и оборудването, които се използват за превозване на прасета, други животни или материали, за които се предполага, че са контаминирани, възможно най-бързо след заразяване съгласно [чл. 11](#); транспортните средства, използвани за превозване на прасета, не могат да напускат зоната, без да са почистени и дезинфекцирани;
4. забрана за влизане или излизане във и от свиневъдния обект на други домашни животни през първите 7 дни след определяне на зоната без разрешението на НВМС;
5. всички мъртви и заразени прасета в свиневъдния обект незабавно се обявяват в НВМС, която провежда необходимите изследвания съгласно процедурите, определени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#);
6. забрана за преместване на прасетата от свиневъдния обект, в който се отглеждат, в продължение най-малко на 30 дни след приключване на предварителното почистване, дезинфекция, а при необходимост и дезинсекция, в заразените свиневъдни обекти;
7. след изтичането на 30 дни, ако не е предвидено друго по [чл. 9, ал. 3](#) НВМС може да разреши превозването на прасетата от въпросните свиневъдни обекти директно до:
 - а) кланица, определена от НВМС, в рамките на предпазната или наблюдаваната зона с цел незабавно клане;
 - б) преработвателно предприятие или подходящо място, където прасетата ще бъдат незабавно убити, а трупите им преработени под официален надзор;
 - в) други помещения, които се намират в предпазната или наблюдаваната зона, за което НВМС незабавно информира ЕК;
 - г) когато се налага прасетата да бъдат транспортирани до кланица, по молба на държава членка, към която се прилага необходимата обосновка, НВМС може да разреши изключение по отношение на маркировката на месото от тези прасета, посочена в [чл. 9, ал. 3, т. 5 и 6, буква "г"](#), и последващото му използване, както и местоназначението на обработените продукти;
8. забрана за придвижването на сперма, яйцеклетки и ембриони, добити от прасета в свиневъдния обект, когато той се намира в наблюдаваната зона.

(2) Лицата, които влизат или излизат във и от свиневъдните обекти, спазват всички необходими хигиенни мерки за намаляване на риска от разпространяване на вируса на африканска чума по свинете.

(3) Когато забраните по ал. 1 се удължат за повече от 40 дни поради поява на нови огнища на болестта, в резултат на което възникват опасности, свързани със здравето на

животните или отглеждането на прасетата, ако не са посочени други мерки по [чл. 9, ал. 3](#), НВМС може след подаване на молба от собственика да разреши преместването на прасетата от свиневъдния обект в наблюдаваната зона за директно превозване до:

1. кланица, определена от НВМС, по възможност в рамките на предпазната или наблюдаваната зона с цел незабавно клане;

2. преработвателно предприятие или подходящо място, на което прасетата ще бъдат незабавно убити, а труповете им преработени под официален надзор;

3. при изключителни обстоятелства до други помещения, които се намират в предпазната или наблюдаваната зона, за което НВМС незабавно информира ЕК.

(4) Прилагането на мерките в наблюдаваната зона продължава най-малко до:

1. почистването, дезинфекцията, а при необходимост и дезинсекцията, на заразените свиневъдни обекти;

2. извършване на клиничен преглед и лабораторно изследване на всички прасета, проведени съгласно изискванията, посочени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), с цел откриване на евентуално наличие на вируса на африканска чума по свинете; прегледите и изследванията не се извършват, преди да изтекат 40 дни от приключването на мерките за предварително почистване, дезинфекция, а при необходимост и дезинсекция, на заразените свиневъдни обекти.

(5) Като изключение от посоченото по ал. 1, т. 7 и ал. 3 и 4, сроковете от 30 и сроковете от 40 дни по ал. 3 и 4 се намаляват респективно до 21, 30 и 20 дни, ако НВМС изпълнява програма за вземане на проби и изследване, с която е възможно да се отхвърли наличието на африканска чума по свинете във въпросния свиневъден обект.

Раздел XI.

Почистване, дезинфекция и обработване с инсектициди

Чл. 11. Националната ветеринарномедицинска служба нарежда и контролира:

1. дезинфекционните и инсектицидните средства, които ще бъдат използвани, както и техните концентрации, да са официално одобрени;

2. почистването, дезинфекцията, а при необходимост и обработката с инсектициди, да се извършват под официален надзор в съответствие с указанията, дадени от официалния ветеринарен лекар, и съгласно принципите и процедурите, определени в [приложение № 3](#).

Раздел XII.

Повторно въвеждане на свиневъдните обекти след огнища на болестта

Чл. 12. (1) Повторното въвеждане на прасета в свиневъдните обекти по [чл. 4](#) не се извършва до изтичането най-малко на 40 дни след приключване на почистването, дезинфекцията, а при необходимост и дезинсекцията, на засегнатия свиневъдния обект съгласно изискванията по ал. 2 - 5.

(2) Повторното въвеждане на прасета се извършва, като се взима предвид видът на отглеждането им в свиневъдни обекти и съгласно една от процедурите по ал. 3 и 4.

(3) Когато появата на болестта в свиневъдния обект не е свързана с пренасяне от вектори, се прилагат следните процедури:

1. по отношение на свиневъдните обекти на открито повторното въвеждане на прасета започва с въвеждането на прасета - индикатори, които са били изследвани и са дали отрицателен резултат за наличието на антигела срещу вируса на африканска чума по свинете или произхождат от свиневъдни обекти, в които не са наложени никакви ограничения, свързани с африканска чума по свинете;

2. прасетата - индикатори, се настаняват навсякъде в заразения свиневъдния обект и след 45 дни от тях се вземат проби, които се изследват за наличието на антигела срещу вируса на африканската чума по свинете съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#);

3. прасетата по т. 2 не могат да напускат свиневъдния обект, преди да са се

получили отрицателни резултати от серологичните изследвания; може да се разреши повторно въвеждане на прасета в свиневдния обект, ако нито едно прасе не е изградило антитела срещу вируса на африканска чума по свинете;

4. при всички други начини на отглеждане на прасетата повторно въвеждане в свиневдния обект се извършва в съответствие с мерките, предвидени по т. 1, 2 и 3, или на основание на резултатите от лабораторните изследвания на въведените прасета, при условие че:

а) всички прасета пристигнат в рамките на 20 дни и произхождат от свиневдни обекти без наложени никакви ограничения, свързани с африканска чума по свинете;

б) прасетата в стадото за повторно въвеждане серологично са изследвани съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#); пробите за това изследване се вземат най-рано 45 дни след пристигането на последните прасета.

(4) Когато появата на болестта в свиневдния обект е причинена от вектори, свиневдният обект не се заселва повторно най-малко 6 седмици, с изключение на случаите:

1. когато успешно са проведени конкретни операции за унищожаване на векторите от помещенията и местата, където ще се отглеждат прасетата, или местата, които могат да бъдат в контакт с вектора, извършени под официален надзор;

2. когато присъствието на вектора не представлява сериозен риск от пренасяне на африканска чума по свинете;

3. след изпълнение на процедурите по т. 1 и 2 се прилагат мерките, определени по ал. 3, т. 1, 2 и 3;

4. в допълнение към мерките по т. 1, 2 и 3 е въведена забрана прасетата да напускат свиневдния обект след пълното повторно въвеждане на прасета в свиневдния обект до извършването на нови серологични изследвания с отрицателен резултат за наличие на антитела срещу вируса на африканската чума по свинете върху проби, взети от прасетата в свиневдния обект най-рано 60 дни след пълното повторно въвеждане съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#).

(5) Когато появата на болестта не е свързана с вектори и ако са изтекли повече от 6 месеца след приключване на почистването и дезинфекцията на свиневдния обект, НВМС може да разреши изключение от ал. 3, като вземе под внимание епизоотичната обстановка.

(6) Повторното въвеждане на селскостопански животни от друг вид в свиневдните обекти по ал. 5 се разрешава от НВМС след анализ на риска от разпространение на болестта или от присъствие на векторите при повторното въвеждане.

Раздел XIII.

Мерки, които се прилагат в случаите при съмнение или потвърждаване на африканска чума по свинете в кланица или в транспортно средство

Чл. 13. (1) Когато се предполага, че има наличие на африканска чума по свинете в кланица или в транспортно средство, НВМС осигурява условия, незабавно да използва официални средства за изследване, за да потвърди или отхвърли наличие на болестта в съответствие с процедурите съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#).

(2) В случай на африканска чума по свинете в кланица или в транспортно средство НВМС следи:

1. всички животни в кланицата или в транспортното средство, възприемчиви към болестта, незабавно да бъдат убити;

2. труповете, вътрешните органи и животинските отпадъци на животните, за които се предполага, че са заразени, да се преработват под официален надзор;

3. почистването, дезинфекцията, а при необходимост и дезинсекцията на сградите и оборудването, включително и превозните средства, да се извършва под надзора на официален ветеринарен лекар съгласно изискванията по [чл. 11](#);

4. епизоотичното проучване да се извършва по [чл. 7](#);

5. изолираният вирус на африканска чума по свинете да се изследва чрез лабораторна процедура, определена в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#), за

определяне на генетичния тип на вируса;

б. мерките по [чл. 6](#) да се прилагат в свиневдния обект, от който са пристигнали заразените прасета или месо от тях, и в другите контактни свиневдни обекти; ако не е посочено друго в эпизоотичното проучване, мерките по [чл. 4, ал. 1](#) да се прилагат в свиневдния обект на произход на заразените прасета или месо от тях;

7. повторното въвеждане на животни за клане или транспортиране да не се извършва по-рано от 24 h след приключване на почистването, дезинфекцията, а при необходимост и дезинсекция, които се извършват съгласно изискванията по [чл. 11](#).

Раздел XIV.

Мерки, които се прилагат в случаите при съмнение или потвърждаване на африканска чума по свинете при дивите прасета

Чл. 14. (1) Незабавно след получаване на информация, че има съмнение за заразяване на диви прасета, НВМС предприема всички необходими мерки, за да потвърди или отхвърли наличие на болестта, като предоставя информация за съмнението за заразяването на диви прасета на собствениците на прасета и ловците и организира изследвания на всички диви прасета, които са отстреляни или намерени мъртви, включително и лабораторни изследвания.

(2) След като се получи потвърждаване на първичен случай на африканска чума по свинете при диви прасета, за да се намали разпространението на болестта, НВМС незабавно:

1. създава експертна група, съставена от ветеринарни експерти, ловци, биолози - специалисти по дивите животни и эпизоотолози; експертната група оказва помощ на НВМС за:

а) изучаване на эпизоотичната обстановка и определяне на заразената зона съгласно изискванията по [чл. 15, ал. 6, т. 3](#);

б) определяне на мерките, които се прилагат в заразената зона, в допълнение на мерките по т. 2 и 3; тези мерки могат да включват и временно прекратяване на лова и забрана за хранене на дивите прасета;

в) изготвяне на план за ликвидиране на болестта, който се представя на ЕК съгласно изискванията по [чл. 15](#);

г) извършване на проверки за установяване на ефективността на мерките, предприети за ликвидиране на африканската чума по свинете в заразената зона;

2. поставя под официален надзор свиневдните обекти в определената заразна зона и издава заповед за:

а) извършване на официално преброяване на всички категории прасета във всички свиневдни обекти и актуализиране на резултатите от преброяването, което се извършва от собственика; информацията от преброяването се предоставя при поискване и може да се проверява при всяка проверка на място;

б) задържане на всички прасета в свиневдния обект в помещенията, в които живеят, или на друго място, където могат да бъдат изолирани от дивите прасета, и недопускането им до материали, които са били в контакт с дивите прасета;

в) забрана за влизане или излизане на прасета във и от свиневдния обект, освен когато има разрешение за това от НВМС, съобразено с эпизоотичната обстановка;

г) използване на подходящи средства за дезинфекция на входа и изхода на сградите, в които са настанени прасетата, и на входа и изхода на свиневдния обект;

д) спазване на подходящи хигиенни мерки от всички лица, които имат контакт с диви прасета, за намаляване на риска от разпространение на вируса на африканската чума по свинете;

е) изследване на всички умрели или заболели прасета с клинични признаци на африканска чума по свинете в свиневдния обект за наличие на болестта;

ж) забрана за внасяне в свиневдните обекти на части от диви прасета, независимо дали прасетата са отстреляни или намерени мъртви, както и на материали и оборудване, които могат да бъдат заразени с вируса на африканска чума по свинете;

з) забрана за преместване на прасета, сперма, ембриони или яйцеклетки от прасета от заразената зона с цел извършване на търговия с държавите членки;

3. организира за всички отстреляни или намерени мъртви прасета проверка на място от официален ветеринарен лекар и изпраща проби за изследване за африканска чума по свинете съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#); трупове на всички животни, за които се установи, че са положителни, се преработват под официален надзор; когато резултатите от изследването са отрицателни за африканска чума по свинете, НВМС прилага мерките, определени с [Наредба № 19 от 2002 г. за ветеринарно-санитарните изисквания към отстреляния дивеч и при производството и предлагането на пазара на месо от дивеч](#) (ДВ, бр. 55 от 2002 г.); частите, които не са предназначени за човешка консумация, се преработват под официален надзор;

4. осигурява изолираният вирус на африканска чума по свинете да бъде лабораторно изследван съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#) за идентифициране на генетичния тип на вируса.

(3) Когато възникне огнище на африканска чума по свинете сред дивите прасета в близост до територията на друга държава членка, НВМС и заинтересуваната държава членка си сътрудничат при въвеждането на мерки за контрол на болестта.

Раздел XV.

Планове за ликвидиране на африканската чума по свинете от популацията на дивите прасета

Чл. 15. (1) Без да се нарушават мерките по [чл. 14](#), НВМС представя на ЕК не по-късно от 90 дни след потвърждаването на първичен случай на африканска чума по свинете при дивите прасета писмен план за мерките, предприети за ликвидиране на болестта в зоната, определена като заражена, и мерките, предприети в свиневъдните обекти в тази зона.

(2) Европейската комисия разглежда плана по ал. 1, за да определи дали той позволява постигането на желаната цел.

(3) Планът по ал. 1 може впоследствие да бъде изменен или допълнен, за да се отразят промените в ситуацията. Ако измененията касаят повторното определяне на заразената зона, НВМС незабавно уведомява ЕК и другите държави членки за тези изменения.

(4) Когато измененията касаят други разпоредби на плана по ал. 1, НВМС представя плана по ал. 1 с измененията на ЕК за разглеждане и евентуално одобрение.

(5) След одобряване на мерките, предвидени в плана по ал. 1, те заменят първоначалните мерки по [чл. 14](#) от датата, от която са одобрени от ЕК.

(6) Планът по ал. 1 съдържа информация за:

1. резултатите от епизоотичните проучвания и контрола, проведени по [чл. 14](#), и географското разпространение на болестта;

2. определянето на заразената зона в рамките на територията на Република България; при определяне на зоната НВМС взема под внимание:

а) резултатите от проведените епизоотични проучвания и географското разпространение на болестта;

б) популацията от диви прасета в зоната;

в) наличието на големи естествени и изкуствени препятствия за придвижване на дивите прасета;

3. изграждането на тясно сътрудничество между биолозите, ловците, ловните организации, службите за дивите животни и НВМС;

4. информационната кампания, която следва да се проведе, за увеличаване на информираността на ловците относно мерките, които трябва да приемат в рамките на плана за ликвидиране на болестта;

5. специфичните действия, предприети за определяне размера на заразата сред популацията от диви прасета, като се изследват дивите прасета, които са отстреляни от ловците или са намерени мъртви, включително и чрез лабораторни изследвания на всички възрастови групи;

6. изискванията, с които следва да се съобразяват ловците, за да се избегне разпространението на болестта;

7. метода за отстраняване на дивите прасета, намерени мъртви или отстреляни, който се базира на:

а) преработка под официален надзор;

б) проверка на място, извършена от официален ветеринарен лекар, и лабораторните изследвания, предвидени в ръководството за диагностика по [приложение № 2](#); труповете на всички животни, за които се установи, че са положителни, се преработват под официален надзор; когато резултатите от изследването са отрицателни за африканска чума по свинете, НВМС прилага мерките по [Наредба № 19 от 2002 г. за ветеринарно-санитарните изисквания към отстреляния дивеч и при производството и предлагането на пазара на месо от дивеч](#) (ДВ, бр. 55 от 2002 г.); частите, които не са предназначени за човешка консумация, се преработват под официален надзор;

8. програмите за надзор и превантивните мерки, които се прилагат в свиневъдните обекти, разположени в определената заразен зона, а при необходимост и около тази зона, в това число транспортирането и движението на животни в границите на зоната, навън и навътре към зоната; тези мерки трябва най-малкото да включват забрана за предвижване на прасета, сперма, ембриони или яйцеклетки от прасета от заразената зона с цел извършване на търговия с държавите членки, а могат да включват също и временна забрана за отглеждане на прасета и за създаване на нови ферми;

9. други критерии, които следва да се приложат с цел вдигане на наложените мерки;

10. властите, които отговарят за надзора и координацията на ведомствата, отговорни за изпълнението на плана;

11. информационната система, създадена с цел редовно да се проверяват резултатите от изпълнението на плана за ликвидиране на болестта от страна на експертната група, назначена съгласно [чл. 14, ал. 2, т. 1](#);

12. мерките за надзор над заболяването, които влизат в сила не по-рано от 12 месеца след диагностициране на последния случай на африканска чума по свинете сред дивите прасета в определената заразен зона; тези мерки се запазват в продължение най-малко на още 12 месеца и включват най-малко влезлите вече в сила мерки по т. 5, 6 и 7.

(7) Епизоотичното проучване се провежда за всяко диво прасе, независимо дали е било отстреляно или намерено мъртво; в проучването се включва и попълването на въпросник, който съдържа информация за:

а) географския район, в който животното е намерено мъртво или отстреляно;

б) датата, на която животното е намерено мъртво или отстреляно;

в) лицето, което е намерило или отстреляло животното;

г) възрастта и пола на прасето;

д) ако прасето е отстреляно, имало ли е клинични признаци преди стрелбата;

е) ако прасето е намерено мъртво, какво е състоянието на трупа;

ж) лабораторните констатации.

(8) Доклад относно епизоотичната обстановка в определената зона и резултатите от плана за ликвидиране на болестта се изпращат на ЕК и на държавите членки на всеки шест месеца.

Раздел XVI.

Мерки за предотвратяване на разпространението на вируса на африканска чума по свинете чрез вектори

Чл. 16. (1) Ако има или се предполага наличието на вектори в свиневъден обект, за който е потвърдена африканска чума по свинете, НВМС осигурява условия заразената сграда и околностите да се проверяват за наличието на вектори чрез физическа проверка на място и при необходимост - улавяне на кърлежи съгласно [приложение № 4](#).

(2) Когато се потвърди наличието на вектори:

1. се извършват необходимите лабораторни изследвания, за да се потвърди или отхвърли наличието на вируса на африканска чума по свинете във векторите;

2. се въвеждат допълнителни мерки за проследяване, проверка и контрол в свиневъдния обект и в района около него;

(3) Когато се потвърди наличието на вектори, но контролът е неизпълним, в свиневъдния обект не могат да се отглеждат прасета и други домашни животни в продължение най-малко на 6 години.

(4) Информацията относно прилагането на ал. 1 се предоставя от НВМС на ЕК и държавите членки.

(5) Допълнителни мерки за наблюдение и контрол на векторите и за профилактика на африканската чума по свинете могат да се приемат след одобрение от ЕК.

Раздел XVII.

Диагностични процедури и изисквания за биологична безопасност

Чл. 17. (1) Националната ветеринарномедицинска служба гарантира, че диагностичните процедури, вземането на проби и лабораторните изследвания за откриване наличието на африканска чума по свинете се извършват съгласно ръководството за диагностика по [приложение № 2](#).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2010 г., в сила от 29.01.2010 г.) Националната референтна лаборатория за КЧС и АЧС е отговорна за съгласуване на стандартите и методите за диагностициране в Република България под ръководството на референтната лаборатория на Европейската общност. Координатите на националната референтна лаборатория, както и всички последващи промени се публикуват на интернет страницата на НВМС. Националната референтна лаборатория за КЧС и АЧС и Референтната лаборатория на Европейската общност са посочени в [приложение № 5](#).

(3) (Нова - ДВ, бр. 8 от 2010 г., в сила от 29.01.2010 г.) Националната референтна лаборатория има следните задължения:

1. да отговаря за осигуряването на лабораторни изследвания за откриване на наличието на африканска чума по свинете и определяне на генетичния тип на изолирания вирус в съответствие с ръководството за диагностика. За тази цел лабораторията може да сключва специални споразумения с Референтната лаборатория на Европейската общност или с други национални лаборатории;

2. да отговаря за координирането на стандартите и диагностичните методи във всяка лаборатория за диагностициране на африканската чума по свинете на територията на Република България, като:

а) предоставя диагностични реактиви за отделните лаборатории;

б) контролира качеството на всички диагностични реагенти, използвани в страната;

в) периодично организира провеждането на сравнителни изследвания;

г) съхранява изолирани вируси на африканската свинска чума от случаите и огнищата, потвърдени на територията на страната.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 8 от 2010 г., в сила от 29.01.2010 г.) За да се осигурят единни процедури за диагностициране на африканската чума по свинете и изработване на съответстваща диагноза за разграничаването ѝ от класическата чума по свинете, не по-късно от 6 месеца от влизането в сила на наредбата се приема ръководство за диагностика на африканската чума по свинете с цел определяне на:

1. минималните стандарти за качество, които следва да се съблюдават от лабораторията за диагностика на африканската чума по свинете и за транспортиране на пробите;

2. критериите и процедурите, които следва да се спазват при извършването на клинични прегледи и прегледи след смъртта, за да се потвърди или отхвърли наличието на африканска чума по свинете;

3. критериите и процедурите, които следва да се спазват при събирането на проби

от живи прасета или трупове, за да се потвърди или отхвърли наличието на африканска чума по свинете чрез лабораторни изследвания, включително и методи за вземане на проби за серологични или вирусологични изследвания, извършвани в рамките на приложението на мерките, предвидени с наредбата;

4. лабораторните изследвания, които се използват за диагностика на африканска чума по свинете, включително и критериите за оценка на резултатите от лабораторните изследвания;

5. лабораторните техники за определяне на генетичния тип на изолирания вирус на африканска чума по свинете.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 8 от 2010 г., в сила от 29.01.2010 г.) За да се гарантира създаването на подходящи условия за биологична безопасност с цел опазване на здравето на животните, вирусът на африканска чума по свинете, неговият геном, антигени и ваксините за изследвания, диагностика или производство се обработват и използват само в лаборатории, одобрени от НВМС.

Раздел XVIII.

Използване, производство и продажба на ваксини за африканска чума по свинете

Чл. 18. Националната ветеринарномедицинска служба забранява:

1. използването на ваксини за африканска чума по свинете;
2. манипулацията, производството, съхраняването, доставката, дистрибуцията и продажбата на ваксини за африканска чума по свинете на територията на Р България.

Раздел XIX.

Упражняване на контрол от страна на общността

Чл. 19. (1) Експерти от ЕК извършват проверки на място съвместно с НВМС за осигуряване на прилагането на тази наредба.

(2) Националната ветеринарномедицинска служба осигурява за експертите от ЕК необходимата помощ за изпълнение на задълженията им.

Раздел XX.

План за спешни действия (контингенс план)

Чл. 20. (1) Националната ветеринарномедицинска служба съставя план за спешни действия (контингенс план), в който конкретно се определят националните мерки, които следва да се прилагат в случай на поява на огнище на африканска чума по свинете, вземайки под внимание местните фактори и по-специално гъстотата на прасетата, които могат да окажат влияние върху разпространението на африканската чума по свинете.

(2) Планът по ал. 1 предвижда осигуряването на достъп до помещения, оборудване, персонал и всички материали, необходими за бързото и ефикасното изкореняване на огнището.

(3) Критериите и изискванията, които следва да се спазват при изготвянето на плана по ал. 1, са определени в [приложение № 6](#). Тези критерии и изисквания могат да бъдат изменени и допълнени, като се отчитат специфичното естество на африканската чума по свинете и напредъкът в разработването на мерки за контрол на болестта.

(4) Европейската комисия разглежда плана, за да определи дали той позволява постигането на желаната цел, и предлага на НВМС необходимите изменения, и по-специално измененията, които осигуряват съвместимостта на плана с плановете на държавите членки.

(5) Планът по ал. 1 може впоследствие да бъде изменен и допълван, за да се отчетат промените в епизоотичната обстановка.

(6) На всеки 5 години НВМС извършва актуализация на плана и го представя на ЕК за одобрение.

Раздел XXI. Центрове за контрол на болестта и експертни групи

Чл. 21. (1) В случай на поява на огнище на африканска чума по свинете НВМС създава национален център за контрол на болестта.

(2) Националният център по ал. 1 ръководи и наблюдава дейността на регионалните центрове за контрол на болестта по ал. 4.

(3) Националният център по ал. 1 отговаря за:

1. определянето на необходимите мерки за контрол;
2. осигуряването на незабавно и ефикасно приложение на посочените мерки по т. 1 чрез регионалните центрове за контрол на болестта;
3. разпределянето на персонала и другите средства за регионалните центрове за контрол на болестта;
4. предоставянето на информация на ЕК, държавите членки, националните ветеринарни организации, националните власти и селскостопанските и търговските органи;
5. връзките с другите лаборатории;
6. връзките с медиите за масово осведомяване;
7. връзките с органите на полицията за осигуряването на специфични законосъобразни мерки.

(4) В случай на поява на огнище на африканска чума по свинете НВМС създава регионални центрове по ал. 2 за контрол на болестта.

(5) Националният център по ал. 1 може да предостави функциите по ал. 3, т. 2, 6 и 7 на регионалния център по ал. 2.

(6) Националната ветеринарномедицинска служба определя постоянна оперативна експертна група за запазване на необходимите експертни знания и умения за оказване на помощ и за поддържане на готовност за борба с болестта. В случай на поява на огнище експертната група оказва помощ в следните области:

1. епизоотично проучване;
2. вземане на проби, изследване и разчитане на резултатите от лабораторните изследвания;
3. въвеждане на мерки за контрол на болестта.

(7) Националната ветеринарномедицинска служба осигурява за националния и регионалните центрове за контрол на болестта и експертната група персонал, помещения и оборудване, включително и комуникационни системи и ефикасна система на подчиненост и управление, за да се гарантира незабавното въвеждане на мерките за контрол на болестта, установени с тази наредба.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Прасе" е животно от семейство Suidae, включващо и дивите прасета.
2. "Диво прасе" е прасе, което не се отглежда и развъжда във ферма.
3. "Свиневъден обект" е селскостопанска или друга постройка, разположена на територията на държава членка, в която постоянно или временно се отглеждат и развъждат прасета, с изключение на кланиците, транспортните средства и оградените области, където се отглеждат и могат да се ловуват диви прасета; оградените области трябва да бъдат с размери и структура, за които са неприложими мерките, предвидени в чл. 4, ал. 1.

4. "Ръководство за диагностика" е посоченият наръчник по диагностика в приложение № 2.

5. "Прасе, за което се предполага, че е заразено с вируса на африканска чума по свинете" е прасе или труп на прасе, при което са изяви клиничните симптоми или се наблюдават поражения след смъртта или реакции на лабораторните тестове, направени в съответствие с ръководството за диагностика, които показват възможно наличие на африканска чума по свинете.

6. "Случай на африканска чума по свинете" или "прасе, заразено с африканска чума по свинете" е прасе или труп на прасе, за което официално са потвърдени клиничните симптоми или пораженията от африканска чума по свинете след смъртта или за което наличието на болестта е официално потвърдено в резултат на лабораторно изследване, направено в съответствие с ръководството за диагностика.

7. "Огнище на африканска чума по свинете" е свиневъден обект, в който са открити един или повече случаи на африканска чума по свинете.

8. "Първично огнище" е огнище на заразна болест, което няма епизоотична връзка с друго огнище в същия регион на България или с първо огнище в друг регион на България.

9. "Заразен район" е район от страната, в който след потвърждаването на един или повече случаи на африканска чума по свинете сред дивите прасета са въведени мерки за ликвидиране на болестта съгласно чл. 14 и 15.

10. "Първичен случай на африканска чума по свинете при дивите прасета" е случай на африканска чума по свинете, открит при дивите прасета в район, в който не са въведени мерки съгласно чл. 14 и 15.

11. "Контактен свиневъден обект" е свиневъден обект, в който официалният ветеринарен лекар на основание епизоотичното проучване, извършено по чл. 7, установи, че е възможно вирусът на африканската чума по свинете да е пренесен в заразения свиневъден обект по чл. 3 или 4 от други свиневъдни обекти или да е пренесен от заразения свиневъден обект в други свиневъдни обекти.

12. "Собственик" е физическо или юридическо лице/лица, което притежава право на собственост върху прасетата или на което е възложено тяхното отглеждане срещу заплащане или без заплащане.

13. "Компетентни власти" са органите на НВМС в РБ.

14. "Официален ветеринарен лекар" е ветеринарен лекар, определен от НВМС.

15. "Преработка" е една от обработките на материал с повишен риск, която се извършва по начин, при който се избягва рискът от разпространение на вируса на африканската чума по свинете.

16. "Умъртвяване" е действие, което причинява смърт на животните.

17. "Клане" е причиняване смърт на животните чрез пълно обезкръвяване.

18. "Вектор" е кърлежът от вида *Ornithodoros erraticus*.

19. "Прасета - индикатори" са прасета, които нямат антитела срещу вируса на африканската чума по свинете и които се подлагат периодично на лабораторно изследване за доказване на антитела срещу причинителя на болестта.

20. "Официален надзор" - когато надзорът се извършва от официален ветеринарен лекар.

21. "Официално отхвърляне" - когато лабораторният резултат е отрицателен за наличие на вируса на АЧС.

22. "Официално потвърждаване" - когато лабораторният резултат е положителен за наличие на вируса на АЧС.

23. "Съмнително заразено животно" е всяко животно, посочено в т. 1, което показва клинични признаци, следсмъртни изменения или реакции на лабораторни тестове, даващи основание в разумна степен да се подозира наличие на АЧС.

24. "Заразено с АЧС животно" е всяко животно, посочено в т. 1, или труп на такова животно, за които официално е потвърдено наличие на АЧС:

а) на основание на съответстващи на АЧС симптоми или следсмъртни изменения;

б) в резултат от проведено в съответствие с изискванията на приложение № 2 лабораторно изследване.

§ 2. (Доп. - ДВ, бр. 8 от 2010 г., в сила от 29.01.2010 г.) Наредбата въвежда в българското законодателство разпоредбите на Директива на Съвета 2002/60/ЕС от 27 юни 2002 г. за определяне на специфични разпоредби за контрол на африканската чума по свинете и за отмяна на Директива 92/119/ЕИО относно болестта на Тешен и африканската чума по свинете, както и изискванията на чл. 22 от Директива 2008/73/ЕО на Съвета от 15 юли 2008 г. за опростяване на процедурите по вписване и публикуване на информация във ветеринарната

и зоотехническата област и за изменение на директиви 64/432/ЕИО, 77/504/ЕИО, 88/407/ЕИО, 88/661/ЕИО, 89/361/ЕИО, 89/556/ЕИО, 90/426/ЕИО, 90/427/ЕИО, 90/428/ЕИО, 90/429/ЕИО, 90/539/ЕИО, 91/68/ЕИО, 91/496/ЕИО, 92/35/ЕИО, 92/65/ЕИО, 92/66/ЕИО, 92/119/ЕИО, 94/28/ЕО, 2000/75/ЕО, Решение 2000/258/ЕО и директиви 2001/89/ЕО, 2002/60/ЕО и 2005/94/ЕО (обнародвана в ОВ, бр. L219 от 2008 г.), и Приложение 5, точка 1 от [Директива на Съвета 2002/60](#) за определяне на специфични разпоредби за контрол на африканската чума по свинете.

Заклучителни разпоредби

§ 3. Тази наредба се издава на основание [чл. 47, ал. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност](#) и отменя [Наредба № 18 от 2005 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете и за условията и реда за прилагането им](#) (ДВ, бр. 5 от 2006 г.).

§ 4. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 5. Изпълнението на наредбата се възлага на генералния директор на НВМС.

Заклучителни разпоредби

КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 102 ОТ 2006 Г. ЗА МЕРКИТЕ ЗА ПРОФИЛАКТИКА, ОГРАНИЧАВАНЕ И ЛИКВИДИРАНЕ НА БОЛЕСТТА АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ И ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИЛАГАНЕТО ИМ

(ОБН. - ДВ, БР. 8 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 29.01.2010 Г.)

§ 4. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение № 1 към [чл. 2, ал. 1](#)

Уведомяване за болестта и допълнителна информация за епизоотичната обстановка, която се предоставя от НВМС при потвърдена африканска чума по свинете

1. Не по-късно от 24 h след потвърждаването на наличие на първично огнище, първичен случай сред дивите прасета или случай в клиника или превозно средство НВМС е задължена да направи уведомяване с помощта на системата ADNS за:

- а) датата на официалното съобщение;
- б) часа на официалното съобщение;
- в) наименованието на държавата;
- г) наименование на болестта;
- д) номера на огнището или случая;
- е) датата, на която е имало съмнение за африканска чума по свинете;
- ж) датата на потвърждаване;
- з) методите, използвани за потвърждаване;
- и) дали болестта е потвърдена за дива прасета или за прасета във ферма, клиника или превозно средство;
- й) географско местоположение на огнището или случая, за който е потвърдена африканска чума по свинете;
- к) използвани мерки за контрол на болестта.

2. Когато се отнася за първично огнище или случаи в клиники или транспортни средства, НВМС освен данните, посочени в т. 1, трябва да представи следната информация:

- а) брой на възприемчивите прасета в огнището, клиниката или транспортното

средство;

б) брой на умрелите прасета от всяка категория в свиневъдния обект, кланицата или транспортното средство;

в) за всяка категория заболяемостта и броят на прасетата, за които е потвърдена африканска чума по свинете;

г) брой на убитите прасета в огнището на болестта, кланицата или транспортното средство;

д) брой на преработените трупове;

е) в случай на огнище отстоянието от най-близкия свиневъден обект;

ж) ако в кланица или транспортно средство е потвърдено наличие на африканска чума по свинете, местоположението на свиневъдния обект или свиневъдните обекти на произход на заразените прасета или трупове.

3. В случай на вторични огнища информацията, посочена по т. 1 и 2, трябва да се предаде не по-късно от първия работен ден на всяка работна седмица.

4. Националната ветеринарномедицинска служба гарантира, че информацията, която следва да се предостави съгласно т. 1, 2 и 3 във връзка с всяко огнище или случай на африканска чума по свинете в свиневъден обект, кланица или транспортно средство, ще бъде последвана незабавно от писмен доклад до ЕК и държавите членки, който съдържа най-малко следното:

а) датата, на която прасетата са убити в свиневъдния обект, кланицата или транспортното средство, и датата, на която труповете им са преработени;

б) резултатите от изследванията, направени на пробите, взети при убиването на прасетата;

в) когато е приложено изключението по чл. 5, ал. 1, брой на убитите и преработените прасета и брой на прасетата, които следва да бъдат убити по-късно, както и определения краен срок;

г) всяка информация, свързана с вероятния произход на болестта или, ако е установен, с действителния произход;

д) информация относно системата за контрол, създадена за осигуряване на ефикасно въвеждане на мерките за контрол на движението на животните съгласно чл. 9 и 10;

е) когато се отнася за първично огнище или случай на африканска чума по свинете в кланица или транспортно средство, генетичният тип на вируса, който е причина за епизоотията;

ж) когато са убити прасета в контактни свиневъдни обекти или в свиневъдни обекти, в които има прасета, за които има съмнение, че са заразени с вируса на африканска чума по свинете, информация за:

- датата, на която са убити, и броя на прасетата от всяка категория, които са убити във всеки свиневъден обект;

- епизоотичната връзка между огнището или случая на африканска чума по свинете и всяка контактна ферма или другите причини, които са породили предположението за наличие на африканска чума по свинете във всеки съмнителен за заразяване свиневъден обект;

- резултатите от лабораторните изследвания на пробите, взети от прасетата в свиневъдните обекти, както и кога са убити прасетата; когато прасетата в контактните свиневъдни обекти не са убити, трябва да се предостави информация относно причините за решението да не се убиват.

Приложение № 2 към [чл. 3, ал. 1](#)

Ръководство за диагностика на африканската чума по свинете

Г л а в а I

ВЪВЕДЕНИЕ, ЦЕЛИ И ДЕФИНИЦИИ

1. За да гарантира прилагането на еднакви процедури за диагностика на африканската чума по свинете (АЧС), това ръководство:

а) формулира насоки и минимални изисквания за процедурите за диагностика, методите за вземане на проби и критериите за прилагане при отчитане на резултатите от клиничните или следсмъртните изследвания, както и на лабораторните изследвания с цел да се установи правилна диагностика на африканската чума по свинете;

б) определя минималните изисквания по отношение на биологичната безопасност и на качествените норми за спазване от лабораториите за диагностициране на АЧС и по време на транспортирането на пробите;

в) определя лабораторните изследвания за диагностициране на АЧС и лабораторните техники за използване при установяване на генетичната разновидност на изолатите на вируса на АЧС.

2. Ръководството е предназначено за подпомагане на НВМС за борба с АЧС. Поради това се набляга предимно върху принципите, прилагането на лабораторните изследвания и отчитането на резултатите от тях, а не върху детайлизираните лабораторни техники.

3. За целите на ръководството освен предвидените дефиниции в допълнителните разпоредби на наредбата се въвеждат следните допълнителни дефиниции:

а) "свиневъден обект, за който има съмнение, че е заразен" е всеки свиневъден обект, в който има една или няколко свине, за които има съмнение, че са заразени с вируса на АЧС, или контактен свиневъден обект по смисъла на § 1, т. 11;

б) "епизоотична подгрупа" или "подгрупа" е сградата, мястото или околна площ, където групите свине в свиневъдния обект са отглеждани, така че да влизат често в пряк или непряк контакт едни с други, като същевременно са отделени от другите свине, отглеждани в същия свиневъден обект;

в) "контактни свине" са свине от свиневъдния обект, които са били 21 дни в директен контакт с една или няколко свине, за които има съмнение, че са заразени с вируса на АЧС.

Глава II

ОПИСАНИЕ НА АЧС ВЪВ ВРЪЗКА С ДИФЕРЕНЦИАЛНАТА ДИАГНОСТИКА

А. Въведение

1. Африканската чума по свинете се причинява от ДНК вирус с обвивка от рода *Asfivirus* от семейството на *Asfarviridae*. Вирулентността на вируса на АЧС варира в зависимост от щамовете, макар и да не е възможно да се идентифицират различни серотипове.

2. Вирусът на АЧС е много устойчив в изпражненията на заразени свине, в свински трупове, в прясно свинско месо и в някои продукти от свинско месо. Трябва да се използват подходящи дезинфекционни средства, за да се осигури неговото обезвреждане в околната среда.

3. В Европа главният естествен път за заразяване на свинете е от орално-назален тип, чрез директен и индиректен контакт със заразени свине или чрез хранене на животните със заразени с вируса храни. В районите, където съществуват преносители на вируса, предаването на болестта чрез тях играе много важна роля за устойчивостта и разпространението на вируса. АЧС може също така да се разпространява чрез индиректен контакт със заразени материали и чрез хапещи насекоми, преносители на вируса на АЧС. Болестта може да се предава и чрез спермата на заразени нерези.

4. Инкубационният период при отделните животни продължава между 5 и 15 дни, но в реалните условия е възможно клиничните симптоми да се проявят в свиневъдния обект няколко седмици след внасяне на вируса, дори и повече в зависимост от вирулентността на щама.

5. Съществуват остри, субакутни и хронични форми на АЧС, като разликата се състои главно във вирулентността на вируса.

6. При свинете, които клинично се възстановяват след болестта, вирусното

състояние продължава от 40 до 60 дни и те стават вирусоносители. Вирусът на АЧС е бил изолиран от заразени свине до шест месеца след заразяването.

Б. Остра форма

1. Появата на висока температура (над 40 °С) е обикновено първият клиничен признак на болестта, който е придружен от следните симптоми: депресия, загуба на апетит, ускорено и затруднено дишане, секреция от носа и очите. Свинете имат смущения в координирането на движенията и застават близо една до друга. При женските има риск от аборт във всеки стадий от бременността. Някои свине може да имат повръщане или запек, други имат кървава диария. Кръвоизливните подкожни зони стават видими, предимно в крайниците и в ушите. Кома, която се появява един до седем дни след появяването на клиничните признаци, може да предхожда смъртта на животното. Заболеваемостта и смъртността в животновъдния обект могат да достигнат 100 %. Постморталните прегледи разкриват типичен хеморагичен синдром, с кръвоизливи, разпространени по целия труп, кървава течност в гръдния кош и коремната кухина, почернял и разширен далак, кръвоизлив в лимфните възли (особено в бъбречните и стомашно-чернодробните лимфни възли), които приличат на кървави съсиреци, малки червени петна от кръвоизливи в бъбреците (кора, гръбначно-мозъчните пирамиди и бъбречно легенче), коремните серозни ципи, стомашните и чревни слизести мембрани, сърцето (епикарда и ендокарда), хидроторакс и петехиални кръвоизливи на плеврата.

2. Като цяло острата форма на класическата чума по свинете води до клинична и патологична картина, много близка до тази на африканската чума по свинете. Когато тя се появи, кръвоизливите по кожата и ушите се откриват лесно и води до съмнение за класическа или остра африканска чума по свинете. Малко други болести причиняват подобни увреждания. Наличието на остра африканска чума по свинете е за предвиждане в случай на съмнение за червенка по свинете, за респираторния и репродуктивен синдром по свинете, за отравяне с кумарин, за тромбопенична пурпура, за синдрома на мултисистемното слабеее след отбиване на кърменето, за дерматичния и нефропатичен синдром по свинете, за инфекции от салмонела или пастъорела или за всеки друг чревен или дихателен синдром, придружен с температура, която не се влияе от лечение с антибиотици.

В. Субакутни форми

Формите на болестта са по-често срещани в ендемични райони. Субакутната инфекция се характеризира с пристъпи на променлива температура, депресия и пневмония. Сърдечна недостатъчност може да причини смъртта на животното. При субакутната форма на болестта уврежданията са подобни на тези, които се наблюдават при острата форма, но са по-слабо изразени. Характерните увреждания са големи кръвоизливи в лимфните възли, бъбреците и далака, белодробна конгестия и оток и, в определени случаи, до интерстициална пневмония.

Г. Хронични форми

Хроничните форми на болестта са редки. При хроничните форми могат да се наблюдават вторични бактериални инфекции. Тъй като клиничните признаци на хроничната АЧС не са специфични, много други болести спомагат за установяване на диференциална диагностика. Не всички животни показват непременно повишаване на телесната температура, но поне една част от свинете на заразено стопанство имат температура.

Клиничните симптоми на хроничната АЧС може да включват дихателни проблеми, аборти, артрит, хронични кожни язви или некрози, които не приличат на типичната клинична картина на инфекциите, причинени от вируса на АЧС. Уврежданията могат да бъдат минимални, дори да липсват. Хистопатологичните наблюдения се характеризират с уголемяване на лимфните възли и на далака, плеврит и фибринозен перикардит, както и инфилтриран пневмонит. Описани са също съсирена фокална некроза и минерализация на белия дроб.

Глава III

НАСОКИ ОТНОСНО ОСНОВНИТЕ КРИТЕРИИ ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА СВИНЕВЪДНИЯ ОБЕКТ, ЗА КОЙТО ИМА СЪМНЕНИЕ, ЧЕ Е ЗАСЕГНАТ ОТ АФРИКАНСКАТА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ

1. Свиневъдният обект се счита за съмнителен за заразяване с вируса на АЧС въз основа на следните констатации, критерии и основания:

а) клинични и патологични показатели при свинете; основните клинични и патологични показатели, които трябва да се вземат под внимание, са следните:

- треска, придружена със заболяване и смъртност при свинете от всички възрасти;
- треска, придружена с хеморагичен синдром: червени петънца и подкожни кръвоизливи, особено в лимфните възли, бъбреците и далака (който е разширен и черен, особено при острата форма на заболяването), както и на пикочния мехур и язвички на жлъчния мехур;

б) епизоотични показатели; основните епизоотични показатели, които трябва да се вземат под внимание, са следните:

- свине, които са имали преки и непреки контакти със свиневъден обект, за който е доказано заразяване с АЧС;

- свиневъден обект, който е доставил свине, които впоследствие са се оказали заразени с вируса на АЧС;

- женски свине, които са били изкуствено осеменени със сперма от съмнителен нерез;

- свине, които са имали преки или непреки контакти с диви свине от популация, където е имало случай на АЧС;

- свине, отглеждани на открито в зона, където дивите свине са заразени с АЧС;

- свине, които са били хранени с помия, за която може да се предполага, че не е била обработена за инактивиране на вируса на АЧС;

- излагане на евентуална опасност, която се дължи предимно от посещение в свиневъдния обект от външни лица, транспортни средства, които идват от свиневъдни обекти, за които има съмнение, че са заразени с вируса на АЧС;

- векторите се намират на територията на животновъдния обект.

2. В случай, че за даден свиневъден обект има съмнение за заразяване с болестта класическа чума по свинете в свиневъдния обект вследствие на клинични или патологоанатомични резултати, но клиничните, епизоотичните или лабораторните изследвания не са довели до потвърждаване на тази болест или до откриването на други източници на инфекция в свиневъдния обект.

Глава IV

ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРОВЕРКИ И СЪБИРАНЕ НА ПРОБИ

А. Насоки и процедури относно клиничното изследване и събирането на проби от свинете в свиневъдния обект, за който има съмнение, че е заразен

1. Националната ветеринарномедицинска служба осигурява условия за провеждането на необходимите клинични прегледи, вземане на проби и лабораторни изследвания в свиневъдни обекти, за които има съмнение, че са заразени, за да се потвърди или отхвърли съмнението за АЧС, съгласно насоките и процедурите, дефинирани в т. 2 до б.

Независимо от приетите мерки, предвидени в чл. 3, ал. 3, в съмнителния свиневъден обект тези насоки и процедури се прилагат и във всички случаи, в които диференциалната диагноза констатира съмнение за АЧС. Това се отнася и за случаите, в които клиничните признаци и епизоотичната картина на болестта, наблюдавани при свинете, предвиждат много малка възможност за наличието на АЧС. Във всички други случаи на съмнение, че една или повече свине са заразени с вируса на АЧС, предвидените мерки в чл. 3, ал. 3 ще бъдат приложени във въпросния свиневъден обект. В случай на съмнение за АЧС при свине в кланица или в транспортни средства насоките и процедурите, дефинирани в т. от 2 до б, се прилагат *mutatis mutandis*.

2. Когато официален ветеринарен лекар посещава свиневъден обект, за който има съмнение, че е заразен, с цел да потвърди или да отстрани наличието на АЧС:

- прави проверка на регистрите за производство и за здравословния статус на свиневъдния обект, ако има такива регистри;
- пристъпва към инспекция във всяко подразделение на свиневъдния обект, за да установи кои свине трябва да бъдат подложени на клиничен преглед.

Клиничният преглед се състои в измерване на телесната температура и най-напред засяга следните свине или група от свине:

- болни или анорексични свине;
- свине, които са докарани скоро в свиневъдния обект и произхождат от потвърдени огнища или от други източници, за които има съмнение, че са заразени;
- свине, държани в подразделения, наскоро посетени от външни лица, които скоро са имали контакт със свине, за които има съмнение, че са заразени или са заразени с АЧС, или други особено рискови контакти, за които е бил идентифициран потенциален източник на вируса на АЧС;
- свине, от които вече са взети проби и са подложени на серологични изследвания за откриване на АЧС, в случаите, в които резултатите от тези изследвания не позволяват да се отхвърли наличието на АЧС, както и на останалите свине;
- свине, които скоро са се възстановили.

Ако инспектирането на свиневъдния обект, за който има съмнение, че е заразен, не е открило наличие при нито една от свинете или групи от свине, изброени в т. 2, НВМС, без да нарушава другите мерки, които могат да бъдат приложени във въпросния свиневъден обект в съответствие с тази наредба, и като вземе предвид эпизоотичната обстановка, следва да:

- извършва други изследвания във въпросния свиневъден обект в съответствие с т. 3, или

- гарантира, че са взети кръвни проби за лабораторни изследвания от свинете във въпросния свиневъден обект (в този случай се прилагат като насоки процедурите за събиране на проби, уредени в т. 5 и в раздел Е, т. 2), или

- приема или поддържа мерките, уредени по чл. 3, ал. 3, докато изчаква допълнителните изследвания, които се провеждат във въпросния свиневъден обект, или
- отхвърли съмнението за африканска чума по свинете.

3. Когато е направено позоваване към тази точка, провеждането на клинични изследвания във въпросния свиневъден обект трябва да се извърши върху случайно избрани свине от подразделенията на свиневъдния обект, където рискът от внасяне на вируса на АЧС е бил констатиран, или в тези, за които има съмнение за наличието на вируса. Минималният брой свине, които трябва да бъдат прегледани, трябва да покаже превес 10 % сероразпространение с 95 % достоверност.

4. Ако наличието на мъртви или агонизиращи свине се констатира в свиневъден обект, за който има съмнение, че е заразен, трябва да се пристъпи към следсмъртни изследвания, за предпочитане върху най-малко 5 от тези свине и особено върху свинете, които:

- са показали много ясни признаци за болестта преди тяхната смърт;
- са имали много висока температура;
- са умрели скоро.

Ако тези изследвания не са открили увреждания, които предполагат наличието на АЧС, но по причина на эпизоотичната обстановка се счита за необходимо да се направят допълнителни изследвания, има основание да се пристъпи:

- към клинично изследване в съответствие с т. 3 в подразделението на свиневъдния обект, където тези мъртви или агонизиращи свине са отглеждани, и към вземането на кръвни проби в съответствие с т. 5, и
- към следсмъртни изследвания върху три или четири контактни свине, особено, ако тези свине показват клинични признаци.

Независимо от наличието или отсъствието на увреждания, които дават основание да се предположи наличието на АЧС, проби от органи или тъкани от свине, върху които са били проведени следсмъртни изследвания, трябва да бъдат взети, за да бъдат подложени на

вирусологични изследвания в съответствие с глава V, част B, точка 1. Тези проби се вземат за предпочитане от свине, които са умрели съвсем скоро.

По време на вземане на следсмъртните изследвания НВМС трябва да гарантира, че:

- се вземат необходимите предпазни и хигиенни мерки, за да се избегне всякакво разпространение на болестта, и

- когато има свине, които агонизират, тяхното умъртвяване да се извършва по хуманен начин в съответствие с Наредба № 22 от 2005 г. за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване (ДВ, бр. 42 от 2006 г.).

5. Ако други клинични признаци или увреждания, които подсказват наличието на АЧС, са констатирани в свиневъдния обект, за който има съмнение, че е заразен, но НВМС прецени, че те не са достатъчни, за да се потвърди съществуването на огнище на АЧС и че впоследствие е необходимо да бъдат направени лабораторни изследвания, кръвни проби за тези изследвания трябва да се вземат от свине, за които има съмнение, че са заразени, както и от другите, във всяко от подразделенията на свиневъдния обект, където се държат свине, за които има съмнение, че са заразени, в съответствие със следните процедури:

- а) минималният брой на пробите, които се вземат за целите на серологичните тестове, трябва да позволи да се открие във въпросните подразделения на свиневъдния обект 10 % сероразпространение с 95 % достоверност;

- б) броят на пробите, които се вземат за целите на вирусологичните изследвания, ще бъде съобразен с инструкциите, дадени от НВМС, която ще вземе под внимание серията от изследвания, които могат да се извършат, чувствителността на използваните лабораторни изследвания и епизоотичната обстановка.

6. Ако след проведените изследвания в свиневъдния обект, за който има съмнение, че е заразен, не се открият клинични признаци, нито увреждания, които подсказват появата на АЧС, но НВМС прецени, че са необходими допълнителни лабораторни изследвания, за да се отстрани всякаква вероятност за АЧС, предвидените процедури за вземане на проби в т. 5 се прилагат за ориентация.

Б. Процедури за вземане на проби в свиневъден обект при умъртвяване на свине вследствие на потвърждаване на болестта

1. За да се установят начинът на влизане на вируса на АЧС в заразен свиневъден обект и промеждутъкът от време, който е изтекъл след неговото постъпване, по време на умъртвяването на свинете в стопанството след потвърждаване на огнището в съответствие с чл. 4, ал. 1 се вземат случайни кръвни проби за серологични изследвания от свинете в момента на тяхното умъртвяване.

2. Минималният брой свине, от които се вземат проби, трябва да позволи да се открие 10 % сероразпространение с 95 % достоверност при свинете от всяко подразделение на свиневъдния обект.

Проби за вирусологичните изследвания също така трябва да се вземат съгласно инструкциите, дадени от НВМС, която ще вземе предвид серията от изследвания, които могат да се направят, чувствителността на използваните лабораторни изследвания и епизоотичната обстановка.

В случай че наличието на вектори, заразени с вируса на АЧС, са били доказани преди това, трябва също да се вземат проби от векторите за вирусологичните изследвания съобразно инструкциите, дадени от НВМС с приложение № 4.

3. В случай на появяване на вторични огнища НВМС може да реши да даде изключение от т. 1 и 2 и да установи други процедури за вземане на проби, като има предвид вече наличната епизоотична информация за източника и пътя на проникване на вируса в свиневъдния обект и за потенциалното разпространение на болестта от свиневъдния обект.

В. Процедури за вземане на проби по време на умъртвяването на свинете като превантивна мярка в свиневъдния обект

1. За да потвърди или отхвърли възможността за наличие на АЧС и за да получи допълнителна епизоотична информация, по време на умъртвяването на свинете като

превантивна мярка в свиневъдния обект, за който има съмнение, че е заразен в съответствие с разпоредбите по чл. 3, ал. 4 и чл. 6, ал. 3 и 4, кръвните проби, предназначени за серологични и вирусологични изследвания, се вземат съгласно процедурата, определена в т. 2.

2. Вземането на проби се отнася предимно за:

- свинете, които показват признаци или следсмъртни увреждания, даващи основание да се предположи появата на АЧС, както и на контактните свине;
- други свине, които може да са имали рискови контакти със заразени, или свине, за които има съмнение, че са били заразени с вируса на АЧС; вземането на проби от тези свине се извършва в съответствие с инструкциите, дадени от НВМС, която взема предвид епизоотичната обстановка.

Освен това свинете, които произлизат от всяко едно от подразделенията на свиневъдния обект, трябва да представляват обект за случайно вземане на проби. В този случай минималният брой на взетите образци за целите на серологичните тестове трябва да позволи да се открие 10 % сероразпространение с 95 % достоверност във въпросното подразделение.

Типът на взетите проби за вирусологични изследвания и използваният метод за изследване ще бъдат съобразени с инструкциите, дадени от НВМС, която ще има предвид серията изследвания, които могат да се извършат, за чувствителността на тези изследвания и за епизоотичната обстановка.

Г. Процедури, проверка и вземане на проби преди издаването на разрешение за преместване на свинете от свиневъдните обекти, разположени в предпазните и наблюдаваните зони, и в случай на клане или убиване на тези свине (чл. 9 и 10 от тази наредба)

1. Без да се нарушават разпоредбите по чл. 10, ал. 1, т. 6 и т. 7, буква "б", за да бъде позволено да се издаде разрешение да се преместят свинете от свиневъдни обекти, разположени в предпазните или наблюдаваните зони съгласно чл. 9, ал. 4, извършването на клиничното изследване от официален ветеринарен лекар трябва да:

- се осъществи в рамките на 24 h преди преместването на свинете,
- бъде съобразено с разпоредбите, изложени в част А, т. 2.

2. В случай, че свинете се транспортират към друг свиневъден обект, освен провежданите изследвания съгласно разпоредбите по т. 1 има основание да бъде извършено клинично изследване на свинете, включително измерване на температурата на определен брой от тях, във всяко подразделение на свиневъдния обект, където се държат свинете за транспортиране.

Минималният брой свине за преглед трябва да даде възможност да се открие 10 % сероразпространение на болестта с 95 % достоверност в подразделението на въпросния свиневъден обект.

3. Ако свинете са транспортирани към клиника, предприятие за преработване или други места, за да бъдат умъртвени или заклани, освен изследванията, извършени съгласно разпоредбите по т. 1, трябва да се проведе клинично изследването им от всяко подразделение, където се държат за транспортиране. В случай че свинете са на повече от 3 или 4 месеца, този преглед трябва да включва измерване на температурата на определен брой свине.

Минималният брой свине за преглед трябва да позволи да се открие във въпросното подразделение на свиневъдния обект 20 % сероразпространение на болестта с 95 % достоверност.

4. По време на клането или на умъртвяването на свинете, посочени в т. 3, от свинете, идващи от всяко от подразделенията, от които са били транспортирани, трябва да се вземат кръвни проби за серологични изследвания, кръвни проби или проби от вътрешни органи (сливици, далак или лимфни възли) за вирусологично изследване.

Минималният брой на взетите проби трябва да позволи да се открие 10 % сероразпространение на вируса с 95 % достоверност.

Типът на взетите проби и използваният метод за изследване трябва да са съобразени с инструкциите, дадени от НВМС, която ще има предвид серията от изследвания, които се извършват за потвърждаване на тяхната чувствителност и за епизоотичната обстановка.

5. Ако клиничните признаци или следсмъртните увреждания, които подсказват наличието на АЧС, се открият в момента на клането или на умъртвяването на свинете, като изключение от т. 4, се прилагат разпоредбите относно вземането на проби, дефинирани в част В.

6. Изключенията, предвидени в чл. 9, ал. 6 и чл. 10, ал. 5, може да бъдат направени, при условие че НВМС гарантира прилагането на интензивна схема за вземане на проби и изследвания върху групите свине, посочени в т. 2, 3 и 4, които трябва да се прегледат или от които трябва да се вземат проби. В рамките на тази схема минималният брой на взетите кръвни проби трябва да позволи да се открие 5 % сероразпространение с 95 % достоверност във всяка от въпросните групи свине.

Д. Процедури за проверка и вземане на проби в свиневъден обект във връзка с повторно въвеждане на свине

1. В случай на повторно въвеждане на свине в свиневъден обект съгласно чл. 12, ал. 3 трябва да се прилага следната процедура за вземане на проби:

а) кръвни проби да се вземат най-рано 45 дни след повторното въвеждане на свинете;

б) в случай на повторно въвеждане на свине кръвните проби, предназначени за серологични изследвания, да се вземат от случаен брой свине, който позволява да се открие 10 % сероразпространение с 95 % достоверност във всяко от подразделенията на свиневъдния обект;

в) в случай на пълно повторно въвеждане кръвните проби, предназначени за серологичните изследвания, да се вземат от случаен брой свине, който позволява да се открие 20 % сероразпространение с 95 % достоверност във всяко от подразделенията на свиневъдния обект.

2. В случай на повторно въвеждане на свине в свиневъдния обект съгласно чл. 12, ал. 4 трябва да се прилага следната процедура за вземане на проби:

а) кръвни проби да се вземат най-рано 45 дни след повторното въвеждане на свинете;

б) в случай на частично повторно въвеждане на свине кръвните проби, предназначени за серологични изследвания, да се вземат от случаен брой свине, който позволява да се открие 5 % сероразпространение с 95 % достоверност във всяко подразделение на свиневъдния обект;

в) в случай на пълно повторно въвеждане кръвните проби, предназначение за серологичните изследвания, се вземат от случаен брой свине, който позволява да се открие 10 % сероразпространение с 95 % достоверност във всяко от подразделенията на свиневъдния обект.

В този случай процедурата, предвидена в буква "в", трябва да се повтори най-рано 60 дни след пълното повторно въвеждане.

3. След повторното въвеждане на свине НВМС гарантира, че в случай на болест или смърт по неизвестни причини при свинете в свиневъдния обект засегнатите свине се подлагат на изследване за откриване на АЧС.

Тези разпоредби се прилагат, докато ограниченията за движението на свине, предвидени в чл. 12, ал. 3, т. 1 - 3 и ал. 4, не са отменени във въпросния свиневъден обект.

Е. Процедури за вземане на проби в свиневъдни обекти, разположени в предпазната зона, преди вдигане на ограниченията

1. За да се позволи вдигането на ограниченията, предвидени в чл. 9, в предпазна зона, във всички свиневъдни обекти от зоната трябва да се пристъпи към:

а) клинично изследване съгласно процедурите, дефинирани в част А, т. 2 и 3;

б) вземане на кръвни проби за серологични изследвания в съответствие с т. 2.

2. Минималният брой на взетите кръвни проби трябва да позволи да се открие 10 % сероразпространение с 95 % достоверност при свинете от всяко подразделение на свиневъдния обект. Изключението, предвидено в чл. 9, ал. 6 и чл. 10, ал. 5, може да се разреши, само ако НВМС гарантира, че броят на взетите проби позволява да се открие 5 %

сероразпространение с 95 % достоверност в засегнатото подразделение на свиневъдния обект.

Ж. Процедури за вземане на проби в свиневъдни обекти, разположени в наблюдаваната зона, преди вдигане на ограниченията

1. За да се позволи вдигането на ограниченията, предвидени в чл. 10, в наблюдаваната зона, във всички свиневъдни обекти от зоната трябва да се проведе клинично изследване съобразно с процедурите, дефинирани в част А, т. 2.

Освен това кръвните проби, предназначени за серологични изследвания, трябва да се вземат от свине:

а) във всеки друг свиневъден обект, където вземането на проби се счита за необходимо от НВМС;

б) във всички центрове за получаване на сперма.

2. Във всички случаи, когато вземането на кръвни проби за серологични изследвания се извършва в свиневъдни обекти, разположени в наблюдаваната зона, броят на взетите в тях кръвни проби трябва да бъде в съответствие с раздел Ж, т. 2, първо изречение.

Изключението, предвидено в чл. 9, ал. 6 и чл. 10, ал. 5, може да се разреши, само ако НВМС гарантира, че кръвните проби се вземат за целите на серологични изследвания във всеки от свиневъдните обекти, разположени в тази зона. Минималният брой на взетите кръвни проби трябва да позволи да се открие 5 % сероразпространение с 95 % достоверност при свинете от всяко подразделение на свиневъдния обект.

3. Процедури за серологичен мониторинг и вземане на проби в зони, за които има съмнение за наличие на АЧС или е било потвърдено при диви свине

1. В случай на серологичен мониторинг на диви свине в зони, за които се предполага или е било потвърдено наличието на АЧС, ръстът и географската област на популацията - предмет на взимането на проби, трябва да се дефинират предварително, за да се определи броят на пробите за изследване. Количеството на пробите трябва да се определи в зависимост от броя живи животни, а не в зависимост от броя на отстреляните по време на лов животни.

2. Ако данните за гъстотата и големината на популацията не са на разположение, географската област, която трябва да представлява обект на взимане на проби, трябва да се ограничи, като се има предвид постоянното присъствие на диви свине и на съществуването на естествени или изкуствени бариери, които да възпрепятстват масови и продължителни придвижвания на животни. Ако случаят не е такъв или ако пространствата са обширни, се препоръчва да се разграничат пространствата за взимане на проби на около 200

km², които могат да приютят обикновено популация от 400 до 1000 диви свине приблизително.

3. Без да нарушават разпоредбите по чл. 14, ал. 2, т. 3, минималният брой на свине, от които трябва да бъдат взети проби във вътрешността на ограниченото пространство за вземането, трябва да позволи да се открие 5 % сероразпространение с 95 % достоверност. За тази цел е уместно да се подложат на вземане на проби най-малко 56 животни във всеки от определените райони.

4. Вземането на проби от диви свине, предназначени за вирусологични изследвания, отстреляни или намерени мъртви, трябва да се извършва в съответствие с разпоредбите на глава V, част Б, т. 1. Когато е необходимо да се проведе вирусологичен мониторинг на диви отстреляни свине, той се извършва предимно върху животни на възраст под една година.

5. Всички проби за изпращане в лабораторията се придружават от въпросника, предвиден в чл. 15, ал. 7.

Глава V

ОБЩИ ПРОЦЕДУРИ И КРИТЕРИИ ОТНОСНО ВЗИМАНЕТО И ТРАНСПОРТИРАНЕТО НА ПРОБИТЕ

А. Общи процедури и критерии:

1. Преди да бъдат взети проби от свиневъден обект, за който има съмнение, че е заразен, се съставя карта на свиневъдния обект и се разграничават епизоотичните подразделения.

2. Винаги когато се наложи взимането на втора проба, всички свине, от които се взимат проби за изследване, трябва да бъдат снабдени със специфичен отличителен знак, за да могат лесно да се подложат на повторно взимане на проби.

3. Всички проби се изпращат в лабораторията, придружени с подходящи формуляри в съответствие с изискванията, установени от НВМС. Тези формуляри включват подробностите относно състоянието, предхождащо болестта, на свинете, от които се взимат проби за изследване, както и на наблюдаваните клинични признаци или следсмъртни увреждания.

В случай че свинете са отглеждани в свиневъдни обекти, се предоставя ясна информация относно възрастта, категорията и свиневъдния обект на произход на свинете, от които се вземат проби. Препоръчва се локализирането на всяка една от свинете, от които се взимат проби, да се регистрира в същото време и по която се поставя специфичният отличителен знак за идентифициране.

Б. Взимане на проби за вирусологични изследвания:

1. Сливиците, лимфните възли (стомашно-чернодробен, бъбречен, субмандибуларен и ретрофарингеален), далакът, бъбреците и белите дробове на мъртвите или ефтаназираните свине са най-подходящите проби за откриване на вируса, антигена или генома на АЧС. Когато труповете се автолизират, се избира цяла дълга кост или стернумът.

2. Проби от несъсирена и/или съсирена кръв се вземат от свине, които имат температура или показват други признаци на болест, в съответствие с инструкциите на НВМС.

В. Транспортиране на пробите

1. Препоръчително е всички проби:

а) да са правилно идентифицирани;

б) да се транспортират и складираат в непроницаеми съдове;

в) да се съхраняват на студено при температура на охлаждане; въпреки това, ако се очаква пробите да пристигнат в лабораторията след повече от 48 h, трябва да се влезе във връзка с нея, за да бъдат получени инструкции относно най-подходящите температурни условия за транспортиране;

г) да се доставят в лабораторията колкото е възможно най-бързо;

д) да се съхраняват в опаковки, които съдържат торбички с лед или сух лед, за да се осигури охлаждането;

е) тъканите или органите да се поставят в отделни херметически затворени съдове от пластмаса и които са надлежно етикетирани; след това те ще бъдат поставени в по-големи контейнери и опаковани в достатъчно количество абсорбиращо вещество, за да ги пази от всякакво повреждане и да абсорбира изтичането на течност;

ж) когато е възможно, пробите директно се транспортират до лабораторията от компетентно лице, така че да се осигури бърз и надежден транспорт.

2. На външната страна на опаковката трябва да бъде написан адресът на лабораторията получател и следните указания да бъдат видими:

"Патологичен материал от животински произход; нетраен, чуплив, да не се отваря извън специализирана лаборатория за АЧС."

3. Компетентно лице в лабораторията получател на пробите трябва да бъде своевременно информирано за пристигането на пробите.

4. Когато образците се изпращат по въздуха до референтната лаборатория на Общността за АЧС, опаковката се етикетира в съответствие с регламентите на Международната асоциация за въздушен транспорт (АИТА).

Глава VI

ПРИНЦИПИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВИРУСОЛОГИЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И
ОЦЕНЯВАНЕ НА ТЕХНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

А. Откриване на антигените на вируса

1. Изследване чрез пряка имуофлуоресценция

Принципът на изследването се базира на микроскопичното откриване на вирусни антигени върху тънък слой натривки или върху фини криогенни разрезии от органен материал от свине, за които има съмнение, че са заразени с вируса на АЧС. Вътрешноклетъчните антигени се откриват с помощта на специфични свързани антители FIT (Флуоресцеинов изотиоцианат).

Флуоресцентни клетъчни включвания или гранули се появяват в цитоплазмата на инфектираните клетки.

Подходящи органи са бъбрекът, далакът, както и различните лимфни възли. За дивите свине може да се използва и тънък слой натривка от костен мозък, ако липсват вътрешни органи или те са автолизирани.

Изследването може да се извърши за два часа. Тъй като пробите от органите могат да се вземат само от мъртви животни, тяхното използване за скрининг е ограничено. Това е извънредно чувствително изследване за работа в случаи на остра форма на АЧС. При субакутни или хронични форми чувствителността на директното имуофлуоресцентно изследване е само около 40 %, вероятно по причина на присъствието на комплекса антиген-антитяло, който блокира реакцията със свързаното антитяло на АЧС.

Надеждността на резултатите може да намалее заради съмнителни оцветявания, особено когато придобитият опит по отношение на провеждането на изследването не е голям или когато изследваните органи са автолизирани.

2. Метод Елайза за откриване на антиген

Вирусният антиген може също да се открие с помощта на метода Елайза, но това изследване се препоръчва само при острите форми на болестта поради слабата чувствителност в присъствието на комплекса антиген-антитяло.

Чувствителността на антигена Елайза е достатъчна, за да се постигне положителен резултат при животните, които проявяват клинични признаци на острата форма на АЧС. Във всеки случай се препоръчва това изследване да се използва само като "стадно изследване" и съвместно с други вирусологични изследвания.

Б. Изолиране и идентифициране на вируса с помощта на хемадсорбционно изследване (HAD)

1. Изолирането на вируса се базира върху инокулацията на материал от пробата върху култури от първични клетки от свински произход, клетки на моноцити и макрофаги. Най-добрите образци за техниката на изолиране на вируса на АЧС са левкоцити и кръв, взети от некоагулирани кръвни проби или от органите, посочени в част А, т. 1. Ако вирусът на АЧС се намира в пробата, той ще се размножи в клетките и ще се появи характерен цитопатичен ефект в инфектираните клетки.

2. Методът HAD се препоръчва за идентификацията на изолатите от вируса на АЧС благодарение на неговата висока чувствителност и специфичност. HAD се базира върху способността на вируса на АЧС да се възпроизвежда в свинските макрофаги и да предизвиква хемадсорбция при наличието на свинските еритроцити. Около инфектираните макрофаги се образува характерна розетка от еритроцити. Въпреки това малък брой вирусни и диви (които не се присъединяват) щамове на АЧС не могат да въведат хемадсорбцията, но могат да произведат цитопатичен ефект. Тези щамове могат да се идентифицират по специфичен начин с помощта на изследването директна имуофлуоресценция (DIF) върху седименти от клетъчни култури или чрез полимеразно-верижна реакция (PCR).

3. Изолирането на вируса е изследване, по-подходящо за анализ на проби, взети от малък брой животни, отколкото за масово наблюдение. Процедурата за изолиране на вируса

изисква високоинтензивна работа на лаборантите, а резултатите излизат от един до три дни по-късно. Две други клетъчни култури могат да се окажат необходими, за да се открие малко количество вируси в пробата. При тях срокът за изследването е до 10 дни преди да се получи крайният резултат. Автолизираните проби могат да бъдат цитотоксични за клетъчната култура и поради това да ограничат нейното използване.

4. Изолирането на вируса и неговата идентификация чрез HAD се препоръчва като сравнително изследване, за да се получи потвърждение на положителни резултати от предхождащи изследвания чрез Елайза, PCR или DIFT. Те също се препоръчват, когато АЧС е била вече потвърдена чрез други методи, особено в случай на първично огнище или в случай на АЧС.

Изолираните вируси на АЧС в макрофагите на свинете могат да се използват за характеризирани на вируса и за молекулярна эпизоотология.

5. Всички изолати на вируса на АЧС, които произлизат от всички първични огнища, от първичните случаи при дивите свине или от констатирани случаи в кланица или в транспортните средства, трябва да представляват предмет на потвърждение от референтна национална лаборатория в държавите членки или от всяка друга одобрена лаборатория във въпросната държава членка, или от референтната лаборатория на Общността в съответствие с част Д.

При всички случаи тези изолати на вируса трябва да се изпратят незабавно в референтната лаборатория на Общността, за да бъдат прибавени при събирането на вируса.

В. Откриване на генома на вируса

1. Полимеразно-верижната реакция (PCR) се прилага за откриване на вируса в проби от кръв, серум, тъкани или органи. Малки фрагменти от вирусна ДНК се увеличават с PCR в количества, които могат да бъдат доловени. Възможно е да се открие широка гама от изолати, които принадлежат на всички познати генотипи на вируса, включително нехемадсорбиращи вируси и изолати с ниска вирулентност, като се използват примамки от добре запазена зона на генома. Откакто това изследване открива само поредица от генома на вируса, PCR може да даде положителен резултат, дори когато не се открива инфекциозен вирус чрез изолиране (например в автолизираните тъкани или пробите от свине, които са се възстановили след боледуване и са станали клинично нормални).

2. Методът PCR може да се използва върху малък брой проби, грижливо селектирани от животни, за които има съмнение, че са заразени. Този метод се препоръчва за проби от органи, които са цитотоксични, тъй като тогава изолирането на вируса е невъзможно (особено проби от диви свине).

3. Подходящият материал за PCR е от органи, описани за изолирането на вируса и серум. Хомогенатите на вектора могат също да се анализират с PCR.

4. Методът PCR може да се проведе в рамките на един работен ден. Той изисква подходяща лабораторна екипировка, отделни помещения и квалифициран персонал. Едно от неговите преимущества се състои във факта, че инфекциозният вирус не трябва да се възпроизвежда в лаборатория. Методът PCR е много чувствителен, но лесно може да стане заразяване, което води до фалшиви положителни резултати. Нужни са строги мерки за контрол на качеството.

Г. Препоръчителни вирусологични изследвания и оценяване на резултатите

Необходими са вирусологични изследвания, за да се потвърди наличието на АЧС.

Изолирането на вируса и HAD се считат за референтни вирусологични изследвания и трябва да се използват като изследвания за потвърждаване, когато е необходимо. Тяхното използване особено се препоръчва, когато положителни DIF или PCR резултати не са свързани с откриването на клинични признаци или на увреждания от болестта, както и във всеки друг съмнителен случай.

Въпреки това първично огнище на АЧС може да се потвърди, ако клиничните признаци или уврежданията от болестта са били открити върху въпросните свине и върху пробите и ако най-малко две различни изследвания за откриване на антиген, на геном или на антияло са дали положителен резултат върху проби, взети от същите тези свине, за които

има съмнение, че са заразени.

Вторично огнище на АЧС може да се потвърди, ако освен епизоотичната връзка с огнище или потвърден случай, клинични признаци или увреждания от болестта са били открити при въпросните свине и ако изследване за откриване на антиген, на геном или на антицяло е дало положителен резултат.

Появяването на първичен случай на АЧС при диви свине може да се потвърди след изолиране на вируса или ако най-малко две изследвания за откриване на антигена, на генома или на антицялото са дали положителен резултат. Други случаи на АЧС при дивите свине, за които е била установена епизоотична връзка със случаи, потвърдени по-рано, могат да се потвърдят, ако изследване за откриване на антиген, геном или антицяло е дало положителен резултат.

Д. Генетично характеризирани изолати на вируса на АЧС

1. Генетичното характеризирани изолати на вируса на АЧС се постига чрез определянето на ензиматично ограничените профили и на нуклеотидните поредици на части от генома на вируса. Сходството между тези ограничителни профили или поредиците и тези вече получени от предишни изолати на вируса, може да покаже дали огнищата на болестта са причинени от вируси, които следват европейски или африкански молекулярен модел.

Генетичното характеризирани изолати на вируса на АЧС е извънредно важно за подобряването на сегашните познания по молекулярна епизоотология за АЧС и за генетичното изменение на вируса. Молекулярните данни позволяват класирането на нови изолати и предоставят информация за техния възможен произход.

2. Ако молекулярното характеризирани на вируса не може да се извърши в национална лаборатория или във всяка друга одобрена лаборатория за диагностициране на АЧС в кратък срок, оригиналната проба или изолатът на вируса трябва да се изпрати в референтната лаборатория на Общността, за да се извърши възможно най-бързо молекулярно характеризирани.

Данните относно анализа за ензимния рестриктивен анализ и за поредицата на изолатите на вируса на АЧС, с които разполагат одобрените лаборатории за диагностициране на АЧС, трябва да бъдат предадени на референтна лаборатория на Общността с цел въвеждането на тази информация в базата данни на тази лаборатория.

Информацията, включена в тази база данни, трябва да бъде на разположение на всички референтни национални лаборатории на държавите членки. За публикуване в научни списания, по молба на въпросната лаборатория, референтната лаборатория на Общността гарантира конфиденциалността на данните до тяхното публикуване.

Глава VII

ПРИНЦИПИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЕРОЛОГИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ТЕХНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

А. Основни принципи и диагностична стойност

1. Откриването на специфични антитела на АЧС се препоръчва при субкутните и хроничните форми на болестта, както и за широкомащабните изследвания и за програмите за пълно унищожаване на АЧС, по много причини:

- (i) антителата се произвеждат бързо при инфектирана свиня; при тези свине антителата обикновено се забелязват в пробите от серум, взети 7 до 10 дни след инфектиране;
- (ii) срещу АЧС не съществуват никакви ваксини; това означава, че специфичните антитела на АЧС се произвеждат само след инфектиране с вируса на АЧС;
- (iii) устойчивост на антицялото; при оздравели свине високи нива на специфични антитела могат да се открият в продължение на много месеци, дори през целия живот на някои от тях.

Специфични антитела на АЧС с произход от майката могат да се открият през първите седмици от живота на прасенцата. Периодът на полуживот на майчините антитела при прасенцата е около 3 седмици. Ако те се открият при прасенца на повече от 3 месеца,

малко вероятно е антителата на африканската чума по свинете да са с произход от майката.

2. Откриването на антитела срещу вируса на АЧС в серум или плазма на предоставени органи служи да улесни диагностиката на АЧС в свиневъдните обекти, за които има съмнение, че са заразени, да установи датата на въвеждане на инфекцията в случай на потвърдено огнище и за мониторингови и надзорни цели.

Локализирането на серопозитивните свине в свиневъдния обект може да предостави полезна информация за това как и откъде вирусът на АЧС е попаднал в свиневъдния обект.

Въпреки това трябва да се пристъпи към точно оценяване на резултатите от серологичните изследвания, като се вземат предвид всички клинични, вирусологични и епизоотични резултати в рамките на провеждане на анкетата в случай на съмнение или на потвърждаване на АЧС в съответствие с чл. 7.

Б. Препоръчителни серологични изследвания

1. Методът Елайза, изследването чрез индиректна имуофлуоресценция (ИФТ) и изследването, базирано върху техниката на Western blot, са най-добрите изследвания за получаване на серологично потвърждение на АЧС.

Качеството и ефикасността на серологичната диагностика, извършена от националните лаборатории, трябва да бъдат редовно контролирани в рамките на изследванията, периодично провеждани за междулабораторно сравнение, организирано от референтната лаборатория на Общността.

2. Методът Елайза е най-надеждният и най-полезният за широкомащабни серологични проучвания. Той се основава на откриването на антитела на вируса на АЧС, прикрепени към вирусните протеини, се прикрепят към твърдата фаза чрез прибавка на протеин А, свързан с ензим, който произвежда оцветена реакция, видима, когато реагира с подходящ субстрат.

Националните лаборатории трябва да извършват редовно качествен контрол на чувствителността и специфичността на всички партиди реактиви Елайза, като използват серия от серуми за съпоставка, доставени от референтната лаборатория на Общността.

Тази серия съдържа:

а) серуми с произход от свине, които се намират в началния стадий на заразяване с вируса на АЧС (до седемнадесет дни след заразяването);

б) серуми с произход от свине, които се възстановяват след боледуване (повече от седемнадесет дни след заразяването).

Методът Елайза, използван за серологично диагностициране на АЧС, трябва да открива всички серуми за сравнение с произход от свине, които се възстановяват след боледуване. Всички резултати, получени със серумите за сравнение, трябва да са възпроизводителни. Препоръчва се да се откриват всички положителни серуми още от началната фаза. Получените резултати от серумите за сравнение с произход от свинете, които се намират в началната фаза на заразяването, дават указания за чувствителността на метода Елайза.

3. ИФТ е бърза техника с висока чувствителност и специфичност за откриване на антитела на вируса на АЧС, които произлизат от серуми или тъканни ексудати. Той е базиран на откриването на антитела на вируса на АЧС, които се свързват с монопласт от MS клетки, инфектирани от адаптиран вирус на АЧС. Реакцията антитяло-антиген се открива с помощта на флуоресцентен и етиктиран протеин А. Положителните проби създават специфична флуоресценция близо до ядрото на инфектираните клетки.

ИФТ и ИФТ, използвани заедно за изследване на орган, кръв или ексудати, събрани от животни, които имат клинични признаци на АЧС, могат да доведат до бързо и надеждно потвърждение на болестта.

4. ИВ тестът е много специфична и много чувствителна техника, базирана върху използването на ленти от нитроцелулоза, които съдържат вирусни протеини като антигени. Специфичната реакция антитяло-антиген се открива чрез прибавка на пероксидаза от протеин А, смесена с подходящ субстрат. Тази техника е много полезна за изследване на серуми, за

които методът Елайза не показва задоволителни резултати.

Глава VIII

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ ЗА ЛАБОРАТОРИИ ЗА АЧС

1. Изискванията, дефинирани в табл. 1, трябва да се спазват във всяка лаборатория, в която вирусът на АЧС е разширен чрез репликация в клетъчни култури. Въпреки това следсмъртните изследвания, подготовката на тъканите за DIFT или PCR и серология чрез използване на инактивирани антигени, могат да се извършат според по-малко стриктни изисквания, при условие че минималните условия, дефинирани в таблицата, се спазват, основните хигиенни норми се прилагат и се извършват операциите по дезинфекция след завършване на манипулациите за отстраняване на трупове, на тъканите и на серумите в условията на безопасност.

2. Изискванията, дефинирани в табл. 2, трябва да се спазват от всяка лаборатория, в която свинете са заразени с вируса на АЧС.

3. Всички налични запаси от вируса на АЧС се съхраняват на сигурно място, в замразено или лиофилизирано състояние. Всяка ампула трябва да се етикетира прегледно и в изчерпателни регистри се описват складовите наличности на вируса, както и датата и резултатите от проверките за качество. Трябва също да има регистри за вписване на добавените вируси към складовата наличност, като за тях се уточнява източникът, както и вирусите с произход от други лаборатории.

4. Препоръчва се към помещенията за обработка на вирусите на АЧС, проектирани съгласно принципите за биологична безопасност, да се прибавят пространства, където вирусът не се обработва. Тези пространства би трябвало да са на разположение за подготовка на стъклените прибори и места за поддържане и за подготовка на неинфектирани клетъчни култури, за обработка на серуми и за серологични изследвания (други освен методите, които използват живия вирус на АЧС), за административна дейност и офиси.

Таблица 1

Норми за биологично ограничение, приложими в лабораториите по диагностика

	Минимални условия	Допълнителни условия
Обикновена околна среда	Нормално атмосферно налягане	Нормално атмосферно налягане. Обикновено филтриране на изходящия въздух - НЕРА
	Отделни помещения, чието използване е ограничено за определени процедури	Отделни помещения, предназначени изключително за процедурите за диагностика на АЧС. Обработка на притоци от изпарения и течности, които са податливи на заразяване и могат да инактивират

		вируса на АЧС (чрез термични или химични способности)
Лабораторно облекло	<p>Специално горно облекло, предназначено за използване само в блока, предназначено за вируса на АЧС.</p> <p>Ръкавици за еднократна употреба за всички манипулации с инфектиран материал.</p> <p>Стерилизация на горното облекло преди излизане от блока или изпиране при висока температура в блока</p>	<p>Пълна смяна на облекло на входа.</p> <p>Лабораторно облекло за използване само в помещението, предназначено за вируса на африканската чума по свинете.</p> <p>Ръкавици за еднократна употреба за всички манипулации с инфектиран материал.</p> <p>Стерилизация на облеклото преди излизане от блока или изпиране при висока температура в блока</p>
Контрол на персонала	<p>Достъп в блока на определения персонал, надлежно инструктиран.</p> <p>Миене и дезинфекция на ръцете при излизане от блока.</p> <p>Забрана за персонала да влиза в помещенията, където се намират свинете, за времето от 48 h след излизане от блока.</p>	<p>Достъп в блока на определения персонал, надлежно инструктиран.</p> <p>Миене и дезинфекция на ръцете при излизане от блока.</p> <p>Забрана за персонала да влиза в помещенията, където се намират свинете, за времето от 48 h след излизане от блока.</p>
Оборудване	<p>Вътрешно биологично помещение за безопасност (клас I и II), предназначено за всички манипулации с живи вируси.</p> <p>Вътрешното помещение трябва да разполага с уред за двойно филтриране на изходящия въздух HEPA.</p> <p>Всички необходими съоръжения за лабораторните процедури трябва да бъдат на разположение във вътрешността на помещенията, предназначени за лабораторията.</p>	

Таблица 2

Условия за биологична безопасност на помещенията,
предназначени за лабораторните животни

	Условия
Обикновена околна среда	Контролирано проветряване чрез отрицателно налягане. Обикновено филтриране на изходящия въздух HEPA. Устройство за пълно опушване/обеззаразяване в края на опита. Обработка на всички твърди и течни притоци за инактивиране на вируса африканската чума по свинете (чрез термични или химични способности).
Лабораторни облекла	Пълна смяна на облеклото на входа. Стерилизация на дрехите преди излизане от блока или изпиране при висока температура в блока.
Контрол на персонала	Достъп до блока на определен персонал, надлежно инструктиран. Уместно е да се оставят дрехите във вътрешността, преди да се вземе душ. Цялостен душ преди излизане от блока. Забрана за персонала да влиза в помещенията, където се намират свинете, за времето от четиридесет и осем часа след излизане от блока.
Оборудване	Всички необходими съоръжения за лабораторните процедури трябва да бъдат на разположение вътре в блока. Стерилизация на целия материал на излизане от блока или в случая на проби от животински произход - обвиване в двойна опаковка и поставяне в непроницаем съд, повърхностно дезинфекциран, за транспортиране към компетентна лаборатория за АЧС.
Животни	Умъртвяване на всички животни преди излизане от блока, постмортални изследвания, извършвани в определените места за биологична безопасност, изгаряне на трупове, използвани при изследванията.

Приложение № 3 към [чл. 11, т. 2](#)

Принципи и процедури за почистване, дезинфекция и обработване с инсектицидни средства

1. Общи принципи и процедури:

а) почистването и дезинфекцията и при необходимост мерките за унищожаване на гризачи и насекоми, при които се използват регистрирани биоцидни, се провеждат под официален надзор и в съответствие с указанията, дадени от официален ветеринарен лекар;

б) дезинфектиращите средства, които се използват, и техните концентрации са официално одобрени от НВМС, за да се гарантира унищожаването на вируса на африканската чума по свинете;

в) ефикасността на дезинфекционните средства се проверява редовно преди употреба, тъй като ефикасността на някои дезинфекционни средства намалява след продължително съхранение;

г) при избора на дезинфекционни и инсектицидни средства, както и на процедурите за дезинфекция и дезинсекция, се вземат предвид естеството на помещенията, транспортните средства и предметите, които ще бъдат обработени;

д) условията, при които се използват обезмасляващи препарати, дезинфекционни и инсектицидни средства, гарантират, че тяхната ефикасност не е намалена; задължително се съблюдават в частност техническите параметри, посочени от производителя, като например налягане, минимална температура и задължително контактно време;

е) независимо какво дезинфекционно средство е използвано, се прилагат следните общи правила:

- пълно намокряне на сламените постелки и отпадъците, както и на фекалната маса с дезинфекционното средство;

- измиване с вода и почистване чрез внимателно изтъркване с четка и изстъргване на земята, пода, рамките и стените при възможност след преместване или демонтиране на оборудването и инсталациите, за да не се намали ефектът на процедурите за почистване и дезинфекция;

- след което отново се използва дезинфекционно средство за минималното контактно време, определено в препоръките на производителя;

- водата, използвана за почистването, се отстранява по такъв начин, че да се избегне рискът от разпространение на вируса в съответствие с указанията на официалния ветеринарен лекар;

- ж) когато измиването се извършва с течности, които се прилагат под налягане, се избягва повторното контаминиране на почистените преди това части;

з) необходимо е да се включат измиване, дезинфекция или унищожаване на оборудване, инсталации, предмети или прегради, за които се предполага, че са контаминирани;

и) след дезинфекция се избягва повторното контаминиране;

й) задължителните в рамките на наредбата почистване, дезинфекция и дезинсекция се документират в регистъра на свиневъдния обект или превозното средство и в случаите, за които се изисква официално одобрение, да бъдат удостоверени от упражняващия надзор официален ветеринарен лекар.

2. Специални разпоредби относно почистването и дезинфекцията на заразените свиневъдни обекти:

а) предварително почистване и дезинфекция:

- по време на убиването на животните се вземат всички необходими мерки за предотвратяване или минимализиране на разпространението на вируса на африканската чума по свинете; тези мерки включват между другото и инсталиране на временно дезинфекционно оборудване, осигуряване на защитно облекло, душове, обеззаразяване на използваното оборудване, инструменти и помещения и прекъсване на електрозахранването на вентилационната система;

- трупове на убитите животни се напръскат с дезинфекционни средства;

- ако се налага преместване на трупове от свиневъдния обект за преработка, се използват покрити и херметични контейнери;

- веднага след преместването на трупове за преработка тези части на свиневъдния обект, в които са били настанени животните, и всички части на други сгради, дворове и др., заразени по време на убиването на животните или прегледа след смъртта, се напръскват с дезинфектиращи средства, одобрени съгласно чл. 11;

- тъканите и изтеклата кръв, които причиняват замърсяване по време на клането или след смъртта на животните или общо замърсяване, внимателно се събират и преработват заедно с трупове;

- дезинфекционното средство престоява по повърхността не по-малко от 24 h;
- б) окончателно почистване и дезинфекция:
 - оборският тор и използваните сламени постели се отстраняват и обработват, както е предвидено в т. 3, буква "а";
 - мазнината и мръсотията се отстраняват от всички повърхности с помощта на обезмасляващи препарати, а повърхностите се измива с вода;
 - след измиване със студена вода допълнително се напръскват с дезинфекционни средства;
 - след 7 дни помещенията се обработват с обезмасляващ препарат, изплакват се с вода, напръскват се с дезинфекционно средство и отново се изплакват с вода.
- 3. Дезинфекция на контаминирани сламени постелки, оборски тор и пулп:
 - а) оборският тор и използваните сламени постелки се събират на куп, напръскват се с дезинфектиращо средство и престоява така не по-малко от 42 дни или се унищожават, като се изгарят или заравят;
 - б) пулпът се съхранява не по-малко от 60 дни след последното внасяне на заразен материал, освен ако НВМС не даде разрешение за по-кратък период на съхраняване за пулп, който е бил ефикасно обработен в съответствие с указанията, дадени от официалния ветеринарен лекар, за да се гарантира унищожаването на вируса.
- 4. Като изключение от т. 1 и 2, когато свиневъдните обекти са на открито, НВМС може да въведе специална процедура за почистване и дезинфекция, като взема под внимание вида на свиневъдния обект и климатичните условия.

Приложение № 4 към [чл. 16, ал. 1](#)

Указания за откриване на вектори

1. Търсенето на вектори трябва да се проведе в помещенията, където животните живеят и почиват, и около тях. Обикновено вектори се откриват в стари сгради, в сенчестите части, където температурните условия и влажността са благоприятни за развитието им. Най-добри резултати се получават, ако търсенето се проведе в късна пролет, през лятото и ранна есен, когато е периодът на най-голямата активност на векторите.
2. Използват се два метода:
 - а) търсене на вектори в почва, пясък или прах, извлечени от празнини между камъните (когато постройките в района са каменни) или от процепи и пукнатини по стените, под керемидите или от пода на помещенията с помощта на четка или друг подходящ инструмент; почвата и пясъкът се пресяват при необходимост; лупата може да се окаже полезна при търсенето на млади ларви;
 - б) търсене на вектори с помощта на уловители за CO₂; уловителите се поставят в продължение на няколко часа в боксовете на прасетата, за предпочитане през нощта, и във всеки случай в сенчестите части, до които не достига естествена светлина; уловителите трябва да са конструирани по такъв начин, че векторите да се доведат достатъчно близо до източника на CO₂, за да е невъзможно връщането им в техните обиталища.

Приложение № 5 към [чл. 17, ал. 2](#)

(Изм. - ДВ, бр. 8 от 2010 г., в сила от 29.01.2010 г.)

Национална лаборатория за африканска чума по свинете в Република България и
Референтна лаборатория на Европейската общност

**І. НАЦИОНАЛНА РЕФЕРЕНТНА ЛАБОРАТОРИЯ ЗА АФРИКАНСКА ЧУМА
ПО СВИНЕТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Координати

Национална референтна лаборатория "КЧС и АЧС"
Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт, Секция "Екзотични и особено опасни инфекции"
ул. Ломско шосе 190, София 1239, България
II. РЕФЕРЕНТНА ЛАБОРАТОРИЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
Centro de Investigacion en Sanidad Animal, 28130 Valdeolmos, Madrid, Spain.

Приложение № 6 към [чл. 20, ал. 3](#)

Критерии и изисквания към плана за спешни действия (контингенс план)

Държавите членки следва да гарантират, че планът за спешни действия (контингенс планът) отговаря най-малко на следните критерии и изисквания:

а) приемането на мерки за гарантиране на това, че правомощията, необходими за изпълнението на планове за случаи, изискващи спешна намеса, са налице и дават възможност за провеждането на бърза и ефикасна кампания за ликвидиране на болестта;

б) приемането на мерки, които ще осигурят достъп до фондовете за случаите, изискващи спешна намеса, бюджетни средства и финансов ресурс, за да се обхванат всички аспекти на борбата срещу избухването на епизоотия от африканска чума по свинете;

в) задължителното създаване на йерархична система, за да се гарантира, че в случай на избухване на епидемия процедурата за вземане на решения за епизоотия е бърза и ефикасна; при необходимост тази йерархична система трябва да е подчинена на централно ръководно звено, което отговаря за управлението на стратегиите за борба с болестта; генералният директор на ветеринарномедицинската служба трябва да участва в това звено и да свързва централното ръководно звено и националния център за контрол на болестта, предвиден по чл. 21;

г) приемането на мерки за осигуряване на необходимия ресурс за организирането на бърза и ефикасна кампания, в това число лабораторен персонал, оборудване и инфраструктура;

д) осигуряването на наръчник с указания; в него трябва да е дадено пълно и подробно практическо описание на всички процедури, указания и мерки, които следва да се използват в случай на огнище на африканска чума по свинете;

е) персоналят трябва редовно да участва във:

- учебни схеми, които включват клиничните симптоми на африканската свинска чума, епизоотични проучвания и контрол на болестта;

- упражнения за вдигане по тревога, организирани най-малко два пъти в годината;

- обучение по комуникационни техники за организирането на информационни кампании за съществуващи огнища на епизоотия, насочени към властите, фермерите и ветеринарните лекари.

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 26 май 2003 г.

за одобрение на ръководството за диагностика на африканската чума по свинете

Одобрено е от Европейската комисия.

Националната ветеринарномедицинска служба гарантира, че потвърждаването на африканската чума по свинете се прави в съответствие с процедурите, методите за вземане на проби и критериите за оценка на резултатите от лабораторните тестове, описани в ръководството и основани на:

а) откриване на клинични признаци и на постмортални увреждания от болестта;

б) откриване на вирус, антиген или на геном в пробите от тъкани, органи, кръв или от фекални екскременти на свине;

в) доказателство за присъствието на специфични антитела в кръвните проби от референтната лаборатория на Общността.